

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Michaela Vnoučková

Předběžná opatření ve sporném řízení

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Holčapek, Ph.D.

Katedra: Katedra občanského práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 14. března 2019

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 130 335 znaků včetně mezer.

diplomantka

V Praze dne 15. března 2019

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Tomáši Holčápkovi, Ph.D., za jeho ochotu, vstřícný přístup a za jeho cenné rady a připomínky, kterými přispěl ke vzniku této diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za trpělivost, podporu a dodávání potřebné motivace.

Obsah

Úvod	6
1 K předběžným opatřením obecně	8
1.1 Povaha a účel předběžných opatření	8
1.2 Zásady ovládající předběžná řízení	9
1.3 Návrh na nařízení předběžného opatření	11
1.3.1 Vady návrhu na nařízení předběžného opatření	14
1.4 Procesní podmínky předběžných řízení	15
1.4.1 Pravomoc a příslušnost soudu v předběžném řízení	15
1.4.2 Obsazení soudu	16
1.4.3 Účastníci řízení	16
1.4.4 Soudní poplatek	17
1.5 Nařízení předběžného opatření	17
1.5.1. Podmínky nařízení předběžného opatření	17
1.5.2 Rozhodování o návrhu na nařízení předběžného opatření	18
1.5.3. Obsahové náležitosti usnesení o nařízení předběžného opatření	20
1.6 Povinnosti ukládané předběžnými opatřeními	22
1.7 Vykonatelnost, vyhlášení a doručování usnesení o nařízení předběžného opatření	24
1.8 Závaznost a právní moc usnesení o nařízení předběžného opatření	26
1.9 Následky porušení povinnosti uložené předběžným opatřením	28
1.9.1. Neplatnost a neúčinnost právních jednání	28
1.9.2. Výkon předběžného opatření	30
1.9.3. Náhrada škody podle OZ	30
1.10 Zánik a zrušení předběžného opatření	31
1.11 Opravné prostředky	34
1.12 Předběžná opatření nařizovaná po zahájení řízení ve věci samé	35
2 Jistota	37
2.1 Účel	37
2.2 Lhůta ke složení jistoty	37

2.3	Způsob složení jistoty	39
2.4	Doplatek jistoty.....	39
2.4.1.	Doplatek jistoty podle § 75b odst. 1 OSŘ	39
2.4.2.	Doplatek jistoty podle § 76h OSŘ	42
2.4.3.	Lhůta ke složení doplatku jistoty	42
2.4.4.	Následky nesložení doplatku jistoty	43
2.5	Vliv plurality navrhovatelů na povinnost složit jistotu a její doplatek.....	43
2.6	Osvobození od povinnosti složit jistotu.....	43
2.7	Vrácení jistoty.....	45
2.8	Opravné prostředky ve vztahu k jistotě a jejímu doplatku	47
2.9	Srovnání institutu jistoty podle OSŘ a vybrané zahraniční právní úpravy	48
2.9.1.	Jistota v rakouském občanském procesním právu	48
2.9.2.	Jistota ve slovenském občanském procesním právu.....	50
2.10	Jistota ve věcném záměru civilního řádu soudního	50
3	Náhrada škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením	52
3.1	Účel a povaha zákonné úpravy náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením	52
3.2	Odpovědnostní klauzule náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením	52
3.3	Subjekty oprávněné k náhradě škody	55
3.4	Režim odpovědnosti za náhradu škody	56
3.5	Řízení o náhradě škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením.....	57
3.6	Žaloba na náhradu škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením	58
3.7	Varianty uspokojení žalobce z jistoty.....	60
3.8	Srovnání náhrady škody a jiné újmy podle OSŘ a vybrané zahraniční právní úpravy.....	61
3.8.1.	Náhrada škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením v rakouském občanském procesním právu	61
3.8.2.	Náhrada škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením ve slovenském občanském procesním právu	62
3.9	Náhrada škody a jiné újmy ve věcném záměru civilního řádu soudního	63

Závěr	64
Seznam použitých zkratk	67
Seznam použitých zdrojů.....	68
Název práce v českém jazyce, abstrakt, tři klíčová slova.....	73
Name of the thesis in English, abstract, three key words	74

ÚVOD

Právní úprava předběžných opatření v občanském soudním řízení si zcela jistě zaslouží pozornost, a to zejména s ohledem na nepostradatelnost předběžných opatření při zajišťování práva na soudní ochranu, které je zaručeno již na ústavní úrovni. Leckdy totiž vystává potřeba zajištění subjektivního práva v co nejkratší možné době, neboť s případným prodlením s poskytnutím soudní ochrany je spojen potenciální vznik újmy, která může být velmi obtížně nahraditelná. Řešení právě takových situací je pak důvodem existence předběžných opatření. Nařízením předběžného opatření dochází k dočasnému zajištění ohroženého práva, a to prostřednictvím uložení povinnosti určité osobě, jejíž právní sféra je nařízením předběžného opatření zasažena. Takový zásah ale není konečný, neboť doba trvání předběžného opatření je vždy omezena.

Z názvu této práce vyplývá, že jejím předmětem budou předběžná opatření, která soud nařizuje v rámci občanských soudních sporných řízení. Toto vymezení je významné zejména v tom ohledu, že předběžná opatření může soud mimo řízení sporná nařídit i v rámci řízení nesporných, jejichž úpravu lze nalézt v zákoně č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Úprava nesporných předběžných řízení tedy v této práci zkoumána není, a veškeré uvedené informace jsou tak čtenáři předkládány ve vztahu k předběžným řízením podle zákona č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. Totéž platí o předběžných opatřeních nařizovaných v rámci insolvenčního řízení, neboť sporná řízení jsou jednou z variant řízení nalézacího, které v rámci vnitřní diferenciací civilního procesu tvoří samostatný druh řízení, stejně jako řízení insolvenční.

Ke zvolení tématu mé diplomové práce mě spolu s přesvědčením o potřebnosti tohoto institutu vedla osobní zkušenost, neboť v rámci svého zaměstnání jsem se s předběžnými opatřeními v několika málo případech setkala a měla jsem možnost se v omezeném rozsahu podílet na přípravě návrhu na jejich nařízení. Nicméně vzhledem ke skutečnosti, že předběžná opatření představují velmi populární téma, jež bylo studenty různých právnických fakult již mnohokrát zpracováno, rozhodla jsem se svou práci blíže zaměřit na dva dílčí instituty spojené s předběžnými opatřeními, kterými jsou

náhrada škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením a jistota, která je skládána právě za účelem náhrady této škody a jiné újmy.

Tomuto užšímu zaměření také odpovídá struktura diplomové práce, která je rozdělena na tři části. První část věnuji základnímu popisu platné právní úpravy předběžných opatření podle OSŘ. Ve druhé a třetí části se detailněji zabývám uvedenými dílčími instituty. Struktura těchto dvou částí je v zásadě totožná; nejprve se vždy zabývám detailní analýzou platné právní úpravy. Následuje srovnání úpravy těchto institutů dle OSŘ a zahraničních právních řádů. Pro účely komparace jsem zvolila Rakousko a Slovensko, neboť právě z rakouské procesní úpravy z pochopitelných historických důvodů české civilní procesní právo stále do značné míry vychází.¹ Se Slovenskem nás pak až do nedávna též spojoval v základech totožný procesní předpis, neboť i na jeho území ještě před pár lety platil zákon č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok, který byl s účinností k 1.7.2016 nahrazen třemi novými procesními předpisy². Druhá i třetí část této práce pak bude shodně zakončena zhodnocením navrhované úpravy zkoumaných dílčích institutů v rámci věcného záměru nového civilního řádu soudního, jenž byl zveřejněn v roce 2017 a v současné době je podrobován odborným diskuzím.

Diplomová práce vychází z právního stavu účinného ke dni 11.3.2019.

---

¹ Rakouský občanský soudní řád na našem území platil až do roku 1950.

² Tj. zákon č. 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok, zákon č. 161/2015 Z. z., Civilný mimosporový poriadok a zákon č. 162/2015 Z. z., Správny súdny poriadok.

1. K PŘEDBĚŽNÝM OPATŘENÍM OBECNĚ

1.1 Povaha a účel předběžných opatření

Obecnou právní úpravu předběžných opatření nalezneme v druhé hlavě druhé části OSŘ, přičemž již v prvním ustanovení této části, kterým je § 74, lze spatřovat základní rysy jejich povahy a účelu. Ve smyslu tohoto ustanovení lze předběžné opatření nařídit, je-li třeba dočasně upravit poměry účastníků nebo existuje-li obava, že by byl výkon soudního rozhodnutí ohrožen. Jednou z nejnápadnějších vlastností předběžných opatření je tedy jejich dočasnost.³

S dočasností předběžných opatření souvisí jejich další vlastnost, kterou je (jak samo označení napovídá) jejich předběžnost. Tou je třeba rozumět to, že zákon předpokládá, že nařízení předběžného opatření bude následováno vydáním meritorního rozhodnutí a věc tak bude vyřešena s konečnou platností. Zároveň je v zásadě vyloučeno, aby soudce v usnesení o nařízení předběžného opatření věc řešil meritorně a předbíhal tak rozhodnutí ve věci samé.⁴

Předběžná opatření zároveň představují jeden z procesních institutů, jehož účelem je poskytnout navrhovateli prostředek zrychlené ochrany jeho subjektivních práv⁵. S ohledem na průměrnou délku soudních řízení v České republice⁶ jistě není příliš odvážné tvrdit, že bez existence tohoto institutu by byla vážně ohrožena či dokonce znemožněna realizace práva na spravedlivý proces, jakožto jednoho ze zásadních atributů právního státu. V právním státě totiž musí být přítomna efektivní prosaditelnost uplatněného práva. Avšak v případech, na které cílí právě předběžná opatření, hrozí vznik škody, kterou nelze meritorním skončením věci nahradit vůbec nebo pouze

---

³ Jak blíže popisují v kapitole 1.7 této práce, česká právní úprava nepřipouští existenci předběžných opatření, která by nebyla časově omezena.

⁴ Nález Ústavního soudu sp. zn. IV.ÚS 3749/17 ze dne 9. 1. 2018: "*Předběžné opatření nemůže být zásadně vydáno, jestliže jeho obsah by byl totožný s rozhodnutím ve věci samé. Tím by vlastně soud předbíhal rozhodnutí ve věci samé.*"

⁵ Neboť projevem dispoziční zásady je i skutečnost, že předběžné opatření lze ve sporném řízení (i před jeho zahájením) nařídit pouze na návrh (viz kapitola 1.3).

⁶ Podle dostupných statistik Ministerstva spravedlnosti trvalo v minulém roce civilní řízení u okresních soudů v průměru 298 dní. Na druhou stranu nelze české justici upřít klesající trend délky řízení. Oboje viz dokument „*České soudnictví 2017: Výroční statistická zpráva*“. Praha: Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2018 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: <https://www.justice.cz/web/msp/statisticke-udaje-z-oblasti-justice>.

s velkými obtížemi a čekáním na rozhodnutí soudu ve standardním sporném řízení by tak mohlo fakticky dojít k odepření ochrany práva žalobce. Příkladem budiž situace, kdy se dlužník začne zbavovat majetku za účelem zmaření uspokojení nároku věřitele. Řešením bude podání návrhu na nařízení předběžného opatření, kterým soud zpravidla bezodkladně a v určitém rozsahu omezí dispozici s majetkem dlužníka, v důsledku čehož se zamezí vzniku situace, kdy by byla možnost uspokojení věřitelovy pohledávky limitována či zcela znemožněna.

Předběžné opatření je rovněž institutem, jehož prostřednictvím nutně dochází k zásahu do práv osoby, které předběžné opatření ukládá povinnost. Zde nelze pominout další vlastnost předběžných opatření, kterou má být jejich přiměřenost. Dle judikatury Ústavního soudu nesmí být újma způsobená předběžným opatřením zřejmě nepřiměřená výhodě, která z nařízeného předběžného opatření plyne jeho navrhovateli.⁷

Ke shrnutí podstatných rysů a účelu předběžných opatření velmi dobře poslouží některé z mnoha rozhodnutí Ústavního soudu ve věci předběžných řízení, který se ve věci povahy předběžných opatření vyslovil například následovně: *„Předběžné opatření představuje procesní prostředek, který umožňuje ještě před rozhodnutím obecného soudu ve věci samé stanovit účastníkovi řízení povinnost, je-li třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen. Účelem předběžného opatření je tedy zatímní úprava práv a povinností, která nevylučuje, že ochrana práv účastníka řízení bude konečným rozhodnutím ve věci poskytnuta, zajišťuje však, aby takovéto konečné rozhodnutí mohlo mít vůbec reálný význam.“*⁸

1.2 Zásady ovládající předběžná řízení

Stejně jako všechna ostatní odvětví práva, i civilní procesní právo je ovládáno řadou zásad, které mají význam nejenom v teorii, ale i v aplikační praxi. Těchto zásad je celá řada, přičemž pro civilní soudní řízení lze jako nejdůležitější jmenovat zásady, které ve svém součtu odpovídají právu na spravedlivý proces (zejm. nezávislost a nestrannost

---

⁷ Srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2012, sp. zn. II.ÚS 2485/11.

⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 19. 1. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 16/09.

soudů a soudců, rovnost a kontradiktornost, veřejnost, ústnost, přímost, hospodárnost, rychlost, zásada zákonného soudu a soudce) a dále odvětvové zásady (např. zásada dispoziční a zásada oficiality, projednací a vyšetřovací, zásada volného hodnocení důkazů a legální teorie důkazní apod.).⁹

Všechny zásady civilního procesu jsou přítomny i v předběžném řízení, nicméně z povahy předběžných opatření vyplývají jisté odchylky, které se promítají do specifik uplatňování těchto zásad v předběžných řízeních. Hrnčířík ve své monografii jmenuje mj. tyto modifikace:

1. Zásada rychlosti (zrychlení) řízení

Aby byl naplněn účel předběžných opatření, kterým je ve své podstatě předejití vzniku škody, je třeba poskytnout ochranu právům navrhovatele velmi rychle. Projevem této zásady je mj. povinnost soudce nařídit předběžné opatření zásadně bezodkladně či předběžná vykonatelnost usnesení o nařízení předběžného opatření.

2. Zásada osvědčování

Předběžné opatření lze nařídit, pokud jsou aspoň osvědčeny skutečnosti rozhodné pro uložení povinnosti. Osvědčením lze zjednodušeně rozumět nižší intenzitu přesvědčení soudu o tvrzeních navrhovatele (podrobněji viz kapitola 1.5.1 této práce).

3. Zásada překvapivosti

Tento princip úzce souvisí s funkcí předběžných opatření jako prostředku efektivní ochrany práv navrhovatele a se zásadou zrychlení řízení. Překvapivost nařízení předběžných opatření je v řadě případů nezbytně nutná. Pokud by se totiž žalovaný dozvěděl o probíhajícím předběžném řízení, tato informace by jej mohla vést k uspíšení jednání, jemuž se navrhovatel snaží prostřednictvím podání návrhu na nařízení předběžného opatření zamezit. Tato zásada se projevuje zejména v tom, že v případě, kdy

---

⁹ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 27.

soud nařídí předběžné opatření, doručení usnesení o nařízení předběžného opatření je prvním úkonem ve věci, kterého si je žalovaný vědom.

4. Zásada (ne)rovnosti zbraní

Také zásada rovnosti zbraní je v právní úpravě předběžných opatření pojata odlišně, což se projevuje nejvíce v tom, že žalovaný až do okamžiku nařízení předběžného opatření pravidelně nedisponuje žádnými procesními prostředky a nemá ani možnost se k návrhu na nařízení předběžného opatření vyjádřit. V předběžných řízeních totiž české soudy zásadně nenařizují jednání¹⁰, což je s ohledem na krátké lhůty k rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření pochopitelné. Prostředky obrany jsou tedy žalovanému poskytnuty až od okamžiku doručení usnesení o předběžném opatření. Zásada rovnosti zbraní je zde tedy podstatným způsobem vychýlena v neprospěch žalovaného. Jistě není překvapením, že k této problematice se vyjadřoval i Ústavní soud, avšak tuto úpravu předběžných opatření neshledal v tomto směru za protiústavní.¹¹

5. Zásada kompenzace procesního znevýhodnění žalovaného

Zákonodárce do právní úpravy předběžných řízení zahrnul také instituty, které slouží k napravení vychýlení ve prospěch navrhovatele předběžného opatření, jenž vyplývá ze druhé a čtvrté uvedené zásady. Takovými instituty je zejm. objektivní odpovědnosti navrhovatele za náhradu škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením a s tím úzce související jistota skládaná navrhovatelem.

1.3 Návrh na nařízení předběžného opatření

Ve sporném řízení lze předběžné opatření zahájit pouze na návrh, což je projevem dispoziční zásady, která je sporným řízením vlastní. Dalším projevem této zásady je pak skutečnost, že soud je při rozhodování o předběžném opatření (až na výjimku doby jeho

---

¹⁰ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 15.

¹¹ Nález Ústavního soudu ze dne 19. 1. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 16/09.

trvání) návrhem vázán.¹² Vázanost soudu návrhem lze dle Levého dovést i s ohledem na odpovědnost navrhovatele za škodu a jinou újmu způsobenou předběžným opatřením.¹³

Návrh by měl navrhovatel směřovat na soud, který je příslušný k řízení ve věci samé, jelikož právě takový soud je dle § 74 odst. 3 OSŘ příslušný k nařízení předběžného opatření. V případě podání návrhu místně nepřislušnému soudu by navrhovatel musel vyčkat na postoupení návrhu místně příslušnému soudu podle § 105 odst. OSŘ, což jde proti účelu zrychleného předběžného řízení.

Formálně navrhovateli nic nebrání v tom, aby návrh na nařízení předběžného opatření podal společně s žalobou ve věci samé.

OSŘ v § 75 odst. 2 stanoví náležitosti, které musí návrh na nařízení předběžného opatření splňovat. Vedle obecných náležitostí podání dle § 42 odst. 4 OSŘ jsou jimi:

- identifikace účastníků (jméno, příjmení, bydliště, obchodní firma nebo název a sídlo právnické osoby, označení státu a příslušné organizační složky státu, která za něj v řízení před soudem vystupuje) a popřípadě též jejich zástupců a případně též další údaje nutné k identifikaci účastníků řízení;
- vylíčení skutečností o tom, že je třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků, nebo že je tu obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen;
- vylíčení skutečností, které odůvodňují předběžné opatření;
- z návrhu musí být patrné, jakého předběžného opatření se navrhovatel domáhá;
- ve věcech týkající se vztahů mezi podnikateli vyplývajících z podnikatelské činnosti musí návrh dále obsahovat identifikační číslo právnické osoby či fyzické osoby, která je podnikatelem.

Nad rámec výše uvedených náležitostí Jirsa dovozuje, že ze samotného návrhu musí být

---

¹² ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 75 (Návrh na nařízení předběžného opatření). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹³ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 296. ISBN 978-80-7400-673-9.

patrné, jakou žalobu hodlá navrhovatel podat po vyhovujícím usnesení¹⁴ (to samozřejmě neplatí v případě, že je návrh podáván spolu s žalobou ve věci samé), tedy zda bude následovat žaloba určovací či žaloba na plnění. Dle § 76 odst. 3 OSŘ totiž soudce úspěšnému navrhovateli uloží (tzn. musí uložit), aby v určené lhůtě podal návrh na zahájení řízení. Aby tuto zákonnou povinnost mohl soudce splnit, musí být zřejmé, jakou žalobu má v úmyslu navrhovatel podat.¹⁵

Odborná literatura řeší rozdílně otázku, zda je nutné, aby návrh obsahoval petit. Zatímco Salač petit uvádí jako nezbytnou obsahovou náležitost¹⁶, Jirsa je toho názoru, že petit přítomen být nemusí¹⁷. To odůvodňuje poukázáním na skutečnost, že ze zákonné úpravy povinnost uvést petit nevyplývá, z návrhu pouze musí být patrné, čeho se navrhovatel domáhá. Dle Jirsy ale v ideálním případě návrh obsahuje takový petit, který lze rovnou převzít do výroku rozhodnutí.¹⁸

Jirsa dále precizuje povinnost vylíčit v návrhu rozhodné skutečnosti nad rámec doslovného výkladu § 75 odst. 2 OSŘ, když vyjadřuje názor, že vylíčené skutečnosti musí jednak odůvodnit nutnost zatímní úpravy poměrů či obavu z ohrožení budoucí exekuce, zároveň z nich ale musí vyplývat, že následné žalobě ve věci samé bude pravděpodobně vyhověno.¹⁹

K návrhu musí navrhovatel rovněž přiložit všechny listiny, jichž se dovolává²⁰, a to z toho důvodu, že v předběžných řízeních se zásadně nenařizuje jednání, a soudce v takovém případě při rozhodování vychází výlučně z obsahu spisu. Na rozdíl od řízení o žalobě ve věci samé, kdy soud v souladu s § 43 odst. 1 OSŘ vyzývá navrhovatele k doplnění nepřiložených listin, v předběžných řízeních k takovému postupu není dán

---

¹⁴ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice. 7., aktualiz. a dopl. vyd.* Praha: Linde Praha, 2014. ISBN 978-80-7201-940-3, s. 322.

¹⁷ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: Jirsa, Jaromír *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Ustanovení § 75 odst. 3 OSŘ.

časový prostor, přestože jej zákon výslovně nevylučuje.²¹ Důsledkem nedoložení listin tak může být i zamítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření, jelikož se navrhovateli nepodaří osvědčit tvrzené skutečnosti.

Návrh na nařízení předběžného opatření může navrhovatel změnit pouze do doby, než o návrhu rozhodne soud v prvním stupni, což změnu návrhu činí prakticky téměř neproveditelnou. Soud totiž musí o návrhu rozhodnout bezodkladně a pouze tam, kde nehrozí nebezpečí z prodlení, ve lhůtě do 7 dnů od podání návrhu.²²

1.3.1 Vady návrhu na nařízení předběžného opatření

V případě, že návrh nespĺňuje všechny náležitosti popsané v předchozí kapitole, soudce nevyzývá k odstranění vad návrhu na nařízení předběžného opatření a návrh odmítne podle § 75a OSŘ. Ten samý osud potká návrh, který je nesrozumitelný či neurčitý. Ne každá vada návrhu na nařízení předběžného opatření je však způsobilá vést jeho odmítnutí. Soudce by měl odmítnout návrh pouze pokud „*se jedná o závažné vady bránící věcnému rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření.*“²³

Zároveň platí, že i o odmítnutí návrhu je třeba rozhodnout ve lhůtách pro rozhodnutí o návrhu stanovených v § 75c OSŘ a usnesení o odmítnutí návrhu musí být řádně odůvodněno.²⁴

Jirsa pak uvádí tyto nejčastější důvody odmítnutí návrhu:

- nepřesná (nevykonatelná) formulace konečného návrhu (petitu) a z podání není jasné, čeho se navrhovatel domáhá;
- nedostatečné vylíčení rozhodujících skutečností ve vztahu k nutnosti prozatímní úpravy poměrů nebo ohrožení případné exekuce (výkonu rozhodnutí);
- neuvedení popisu žaloby, která bude navrhovatelem podána v případě vyhovění návrhu (§ 76 odst. 3); a

---

²¹ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 296. ISBN 978-80-7400-673-9.

²² Ustanovení § 75c odst. 2 OSŘ.

²³ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 298. ISBN 978-80-7400-673-9.

²⁴ Ustanovení § 169 odst. 1 a 2 OSŘ.

- neuvedení subjektu (třetí osoby), již se má uložit povinnost k realizaci předběžného opatření (§ 76 odst. 2).²⁵

Proti usnesení o odmítnutí návrhu je přípustné odvolání.²⁶ V praxi ale takový úkon navrhovatele nebude příliš častý. Nic totiž nebrání podání nového návrhu, ve kterém se navrhovatel vyvaruje opakování vad vytknutých v usnesení o odmítnutí návrhu. Takovéto podání nového návrhu pak může vést ke značné časové úspoře, a to proto, že předběžné řízení se v případě podání odvolání prodlouží o délku trvání odvolacího řízení.

Pokud se však navrhovatel proti odmítavému usnesení odvolá, v souladu s § 210a OSŘ může soud rozhodnutí autoremedurně změnit tak, že návrhu vyhová.

1.4 Procesní podmínky předběžných řízení

Jak již bylo uvedeno výše, právní úpravu předběžných opatření v občanském soudním řízení lze nalézt primárně ve druhé části druhé hlavy druhé OSŘ. Pro předběžná řízení nicméně platí, že „ze systematického uspořádání občanského soudního řádu lze však dovodit, že pro řízení upravená v části druhé (včetně řízení o předběžném opatření) se plně použijí ustanovení části první a přiměřeně též ustanovení částí dalších, zejména části třetí.“²⁷ Z důvodu užšího zaměření této diplomové práce není mým záměrem poskytnout v této kapitole vyčerpávající analýzu jednotlivých aspektů a stadií předběžných řízení, ale spíše v přiměřeném rozsahu popsat zvláštnosti procesních podmínek, které jsou výslovně stanoveny v § 74 – § 77a a v § 102 OSŘ.

1.4.1 Pravomoc a příslušnost soudu v předběžném řízení

Pravomoc soudu rozhodnout o návrhu na nařízení předběžného opatření je dána pouze tehdy, je-li soud příslušný k projednání a rozhodnutí ve věci samé.²⁸ Obdobně OSŘ

²⁵ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

²⁶ Ustanovení § 201 ve spojení s § 202 OSŘ.

²⁷ Např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2011, sp. zn. 28 Cdo 800/2011.

²⁸ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád. 2. vydání*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 289. ISBN 978-80-7400-673-9.

určuje v § 74 odst. 3 věcnou a místní příslušnost soudu, když stanoví, že k nařízení předběžného opatření je příslušný ten soud, který je příslušný k řízení ve věci samé, nestanoví-li zákon jinak. Dále OSŘ otázku příslušnosti soudu v předběžných opatřeních v ustanoveních § 74 až 77a neupravuje, takže je nutné obrátit se na obecnou úpravu soudní příslušnosti. S ohledem na ustanovení třetí části OSŘ pak platí, že věcně nepřísušný soud nemůže předběžné opatření nařídít vůbec.²⁹ Naproti tomu místně nepřísušný soud předběžné opatření nařídít může, nicméně v takovém případě má účastník právo uplatnit námitku místní nepřísušnosti soudu při prvním úkonu, který mu náleží.³⁰

1.4.2 Obsazení soudu

Pokud byl návrh na nařízení předběžného opatření podán před zahájením řízení ve věci samé, v souladu s § 75 odst. 1 OSŘ nařizuje předběžná opatření předseda senátu. Ve věcech, které nerozhoduje senát, nařídí předběžné opatření samosoudce.³¹

Odlišná bude situace v případě, kdy je předběžné opatření nařizováno až po zahájení řízení ve věci samé podle § 102 OSŘ. Dle třetího odstavce tohoto ustanovení ve věcech příslušejících senátu nařizuje předběžné opatření senát, a pouze existuje-li nebezpečí z prodlení, může tak učinit předseda senátu sám.

1.4.3 Účastníci řízení

OSŘ v § 74 odst. 2 označuje za účastníky řízení navrhovatele a ty osoby, které by byly účastníky v řízení o věci samé. Ve sporném řízení tedy bude účastníkem vedle navrhovatele i osoba, kterou navrhovatel označí za žalovaného.³²

Pokud je návrh na nařízení předběžného opatření podán až po zahájení řízení ve věci samé, požadavek na vymezení účastníků řízení navrhovatelem je méně přísný a navrhovatel není povinen identifikovat další účastníky řízení natolik určitě, jako je tomu u návrhu podle § 75 OSŘ. Tento závěr se ale uplatní pouze za podmínky, že návrh

---

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Ustanovení § 105 odst. 1 OSŘ.

³¹ Ustanovení § 36a odst. 1 a 2 OSŘ.

³² Ustanovení § 90 OSŘ.

vykazuje dostatečnou míru souvislosti s již podanou žalobou ve věci samé a určení účastníků je tak nepochybné.³³

Na ostatní otázky účastenství se užije obecná úprava první části OSŘ.

1.4.4 Soudní poplatek

Řízení o předběžném opatření je zpoplatněno částkou 1 000,- Kč.³⁴ Poplatková povinnost navrhovateli dle § 4 odst. 1 písm. h) ZOSP vzniká až v souvislosti s rozhodnutím soudu o návrhu na nařízení předběžného opatření. Není tedy rozhodné, zda bylo návrhu na nařízení předběžného opatření vyhověno či zda řízení skončilo jiným způsobem. Z tohoto důvodu také nepřipadá v úvahu zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku.

Dle položky 22 odst. 3 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou ZOSP, v případě odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně o návrhu na nařízení předběžného opatření odvolatele opět postihuje poplatková povinnost ve výši 1 000,- Kč.

Od povinnosti zaplatit výše uvedené soudní poplatky může být poplatník osvobozen dle ustanovení § 138 OSŘ. Takové osvobození je pak v předběžných řízeních zvláště významné ve spojení s povinností složit při podání návrhu jistotu k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, jak popisují v kapitole 2.6.

1.5 Nařízení předběžného opatření

1.5.1. Podmínky nařízení předběžného opatření

Pokud soudce návrh na nařízení předběžného opatření neodmítne, rozhodne ve formě usnesení o nařízení předběžného opatření či případně o zamítnutí návrhu.³⁵

Podmínky pro nařízení předběžného opatření stanoví OSŘ v § 75c. První podmínkou je prokázání, že je třeba zatímní úpravy poměrů účastníků nebo že je tu obava, že výkon

---

³³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30.10.2001, sp.zn. 7 Cmo 649/2001.

³⁴ Položka č. 5 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou ZOSP.

³⁵ Ustanovení § 75c odst. 1 OSŘ.

soudního rozhodnutí bude ohrožen. Druhou kumulativní podmínkou je aspoň osvědčení skutečností, které jsou rozhodující pro uložení povinnosti předběžným opatřením.

Prokazováním lze rozumět, že z tvrzení a důkazů předložených navrhovatelem v rámci podání návrhu na nařízení předběžného opatření musí prokazatelně vyplývat, že je nezbytné dočasně upravit poměry účastníků nebo zabránit ohrožení výkonu soudního rozhodnutí, a to za předpokladu, že úspěch v navazujícím řízení ve věci samé je natolik pravděpodobný, že se blíží jistotě.³⁶ Jedná se tedy o prokázání práva, jež má být předmětem řízení ve věci samé.

K osvědčování lze obecně říci, že jde o způsob získávání poznatků soudu, který se vyznačuje nižší kvalitou přesvědčení soudu o tvrzených skutečnostech a který je vlastní předběžným opatřením z toho důvodu, že v jejich rámci zpravidla není prováděno dokazování. Salač k pojmu osvědčení uvádí, že jde o způsob získávání poznatků, kdy *„je třeba, aby byl soud o rozhodujících skutečnostech v podstatě přesvědčen, jinak by musel návrh na vydání předběžného opatření zamítnout.“*³⁷ To by se mohlo jevit jako příliš stručná definice, prostudovaná literatura nicméně obsáhlejší a přiléhavější vymezení nenabízí, a to zejména z toho důvodu, že není možné jednotně kvalifikovat určitou hraniční míru jistoty soudu ve vztahu ke skutečnostem rozhodujícím o uložení povinnosti předběžným opatřením. Jinými slovy, pro různé nároky bude přijatelná různá míra jistoty soudce o osvědčovaných skutečnostech. V podobném duchu se vyjadřuje Jirsa, podle něhož *„při rozhodování o návrzích na předběžné opatření hraje roli jistá intuice soudce a cit pro nezbytnost nařízení tohoto mimořádného procesního prostředku.“*³⁸

1.5.2. Rozhodování o návrhu na nařízení předběžného opatření

Jak již bylo řečeno, předběžná řízení probíhají v porovnání s řízeními ve věci samé s ohledem na jejich účel ve zrychleném režimu. O návrhu na předběžné opatření tedy

---

³⁶ DUBA, Jiří. *Předběžné opatření v právu nekalé soutěže: právní stav ke dni 31. května 2017*. Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-228-8, s. 46.

³⁷ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 7., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde Praha, 2014. ISBN 978-80-7201-940-3, s. 324.

³⁸ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

rozhodne soud bezodkladně a teprve subsidiárně se pro rozhodování uplatní lhůta 7 dní od podání návrhu na předběžné opatření, nehrozí-li nebezpečí z prodlení.³⁹ Ve vztahu k odvolacímu řízení má značnou důležitost poměrně nový nálezn, ve kterém Ústavní soud s ohledem na účel a smysl zákona a institutu předběžného opatření vztáhl povinnost rozhodovat urychleně i na navazující řízení před odvolacím soudem.⁴⁰

V souladu s § 75c odst. 3 OSŘ soud rozhoduje o návrhu na nařízení předběžného opatření bez slyšení účastníků. Důsledkem tohoto ustanovení je jistá nerovnost účastníků předběžných řízení před soudem prvního stupně, jelikož zatímco navrhovatel svá tvrzení předkládá prostřednictvím návrhu na nařízení předběžného opatření, u žalovaného naopak v nalézacím řízení tato možnost chybí. Tento aspekt je pak problematický z hlediska zajištění práva na spravedlivý proces ve smyslu článku č. 38 odst. 2 LZPS. Dle názoru ÚS jde o hraniční, nicméně ústavně konformní úpravu, jelikož ochrana práv žalovaného „*nesmí dosáhnout takové intenzity, aby prakticky znemožnila ochranu zájmů druhé strany.*“⁴¹ Ústavní soud tedy v případě předběžných řízení dává přednost efektivní ochraně práv před absolutním zachováním procesní rovnosti.

Jazykovým výkladem pak lze dojít k závěru, že ustanovení § 75c odst. 3 OSŘ nevyklučuje možnost slyšení svědků, pokud soud dojde k závěru, že je třeba je vyslechnout (za předpokladu zachování lhůty pro vydání rozhodnutí) a také, že slyšení účastníků není možné. Druhý uvedený závěr ale částečně vyvrací Jirsa, podle něhož nelze vyloučit, že ke slyšení účastníků přeci jen dojít může za situace, kdy je návrh na nařízení předběžného opatření podán po zahájení řízení ve věci samé a jednání ve věci samé již bylo nařízeno a proběhne před uplynutím zákonné lhůty pro rozhodnutí o předběžném opatření.⁴²

Poslední odstavec § 75c OSŘ řeší stav rozhodující pro rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření, když stanoví, že pro předběžné opatření je rozhodující stav v době

---

³⁹ Ustanovení §75c odst. 2 OSŘ.

⁴⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 10.5.2017, sp. zn. IV. ÚS 736/17.

⁴¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 21.11.2008, sp. zn. III.ÚS 2713/07.

⁴² JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, I. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

vyhlášení (vydání) usnesení soudu prvního stupně. Toto ustanovení má zásadní dopady na řízení před odvolacím soudem, přičemž v názorech na jejich konkrétní podobu se někteří autoři rozcházejí. Jirsa tvrdí, že důsledkem tohoto ustanovení je nemožnost soudu druhého stupně přihlížet k jiným důkazům a skutečnostem, než jaké měl k dispozici soud prvního stupně při rozhodování o napadeném usnesení, kterým bylo meritorně rozhodnuto o návrhu na nařízení předběžného opatření.⁴³ Tomuto závěru přitakává i Ústavní soud v usnesení ze dne 3.12.2009, sp. zn. II. ÚS 101/09.⁴⁴ Toto rozhodnutí lze ale vztáhnout pouze na doplnění skutkových tvrzení a důkazů ze strany navrhovatele. Pokud podává odvolání proti usnesení o nařízení předběžného opatření žalovaný, logicky musí (a bude) docházet k doplnění tvrzení a důkazů. I pro první variantu, tedy pokud odvolání podává navrhovatel, se dále Ústavní soud vyslovil v souladu se zásadou rovnosti zbraní tak, že pokud hodlá odvolací soud návrhu aspoň částečně vyhovět, musí si vyžádat vyjádření toho, proti němuž předběžné opatření směřuje. Opět tedy bude docházet k doplnění skutkových tvrzení.⁴⁵

Řešení tohoto problematického výkladu nabízí Hrnčířík, který zdůrazňuje, že je třeba rozlišovat mezi stavem skutkovým a stavem spisu, přičemž ustanovení § 75c odst. 4 by se dle jeho názoru mělo aplikovat pouze na stav skutkový.⁴⁶ Vyloučeno by tedy mělo být pouze uplatnění důkazů a skutečností, které nastaly až po vydání usnesení o předběžném opatření.

1.5.3. Obsahové náležitosti usnesení o nařízení předběžného opatření

Protože zákon nestanoví zvláštní náležitosti usnesení o předběžném opatření, uplatní se obecná úprava obsažená v § 167 a n. OSŘ. Dle těchto ustanovení musí usnesení

---

⁴³ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁴⁴ „V této souvislosti je třeba dále připomenout, že pro rozhodnutí o předběžném opatření je rozhodující stav v době vyhlášení (vydání) usnesení soudu prvního stupně (srov. § 75c odst. 4 občanského soudního řádu). Znamená to mimo jiné, že nemůže být v řízení o předběžném opatření přihlédnuto k tvrzením, k listinám nebo k dalším důkazům, které soud prvního stupně neměl k dispozici v okamžiku vyhlášení (vydání) svého usnesení. Pokud tedy stěžovatelka doplňovala a konkretizovala svá tvrzení až v průběhu dalšího řízení (zejména odvolacího a dovolacího), nemohly tyto nově uváděné skutečnosti již rozhodnutí soudů ovlivnit.“

⁴⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 1.9.2016, sp. zn. II. ÚS 1847/16.

⁴⁶ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 200.

o předběžném opatření obsahovat identifikaci soudu, soudců a přísedících, označení účastníků, jejich zástupců a věci, výrok, odůvodnění, poučení o opravném prostředku a den a místo vydání usnesení.⁴⁷

V taxativně uvedených případech není dle § 169 odst. 2 OSŘ nutné, aby soud výrok usnesení odůvodňoval. V tomto výčtu nechybí ani usnesení, jímž má být zcela vyhověno návrhu na předběžné opatření. S ohledem na tuto zákonnou úpravu tak lze dojít k závěru, že takové usnesení nemusí být odůvodněno. V tomto směru je ale nutno odkázat na judikaturu Ústavního soudu, který tvrdí opak, přičemž argumentuje takto: „Absence povinnosti odůvodnit usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu na vydání předběžného opatření, nepochybně zasahuje do práva na spravedlivý proces pro povinného z tohoto předběžného opatření. Ten se totiž z písemného vyhotovení usnesení nedozví více, než že soud má tvrzené skutečnosti za osvědčené. V takové situaci je pro povinného velmi obtížné jednak pochopit, proč soud předběžné opatření vydal, a dále i podat řádně odůvodněné odvolání, když z usnesení není zřejmé, jaká tvrzení má soud za osvědčena, čím jsou tato tvrzení osvědčena a proč považuje soud takové osvědčení za dostatečné.“⁴⁸ Dále Ústavní soud upozorňuje, že smyslem ustanovení § 169 odst. 2 OSŘ je zbavit soud povinnosti odůvodňovat rozhodnutí pouze tehdy, pokud je jasné, že proti němu nebude podáno odvolání, neboť s rozhodnutím všichni účastníci souhlasí. Tento smysl pak v usnesení o návrhu na nařízení předběžného opatření zcela jistě chybí, jelikož odpůrce (žalovaný) se k návrhu, na jehož základě bylo usnesení vydáno, vůbec nemohl vyjádřit, a proto nelze dovozovat, že by s usnesením o nařízení předběžného opatření souhlasil.⁴⁹

Je ovšem nutno poznamenat, že ve věcech rušení usnesení o předběžných opatřeních z důvodů absence odůvodnění je Ústavní soud do jisté míry benevolentní.⁵⁰ Kupříkladu tak neshledal rozpor s právem na spravedlivý proces v případě, kdy odůvodnění chybělo v rozhodnutí, kterým bylo zcela vyhověno návrhu na předběžné opatření, přičemž důvody, které soud vedly k takovému rozhodnutí, byly jasně seznatelné ze samotného

---

⁴⁷ Ustanovení § 169 odst. 1 OSŘ.

⁴⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 3.9.2009, sp. zn. III.ÚS 346/09.

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ HRNČIRÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 202.

návahu, s níž se stěžovatel (odpůrce) měl možnost seznámit a jeho námitky pak byly vypořádány v rámci rozhodnutí odvolacího soudu.

1.6 Povinnosti ukládané předběžnými opatřeními

OSŘ v § 76 odst. 1 obsahuje demonstrativní výčet povinností, které lze předběžným opatřením uložit. Zejména lze tedy účastníku uložit, aby:

- a) platil výživné v nezbytné míře;
- b) poskytl aspoň část pracovní odměny, jde-li o trvání pracovního poměru a navrhovatel ze závažných důvodů nepracuje;
- c) složil peněžitou částku nebo věc do úschovy u soudu;
- d) nenakládal s určitými věcmi nebo právy; a
- e) něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco snášel.

S ohledem na demonstrativní povahu tohoto výčtu může soud uložit účastníku i jinou povinnost zde neuvedenou a rozhodnutí tak lépe přizpůsobit okolnostem případu. Formulace takové povinnosti by pak měla v zásadě odpovídat znění výše uvedených povinností.⁵¹ Při ukládání povinnosti v usnesení o nařízení předběžného opatření je soud dále vázán zásadou přiměřenosti újmy působené odpůrci (žalovanému) v porovnání s újmou, která hrozí navrhovateli.⁵²

V praxi dochází nejčastěji k nařízení těchto povinností:

- aby byly vydány klíče od bytu (nebytového prostoru);
- aby bylo umožněno ničím nerušené užívání bytu (nebytového prostoru);
- aby se povinný zdržel rušivého jednání;
- aby odstranil rušivou věc (např. reklamní panel bránící ve výkonu vlastnického práva); aj.⁵³

Judikatura dále vyvodila několik případů, kdy naopak povinnost prostřednictvím

---

⁵¹ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 308. ISBN 978-80-7400-673-9.

⁵² viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14.06.1993, sp. zn. 7 Cmo 48/93.

⁵³ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

opatřením nelze uložit, jelikož takové předběžného opatření nelze nařídit. Jde například o následující situace:

- Předběžným opatřením je vyloučeno pouze deklarovat určité právo účastníka, je třeba uložit povinnost i druhému účastníkovi.⁵⁴
- Zásadně též nelze vydat předběžné opatření, jehož obsah by se shodoval s obsahem rozhodnutí ve věci samé.⁵⁵
- Předběžným opatřením nelze nařídit oprávněnému, aby se zdržel exekuce.⁵⁶
- Předběžným opatřením nelze měnit výši výživného.⁵⁷

Zákon umožňuje předběžným opatřením uložit povinnost i třetí osobě odlišné od účastníků řízení, zároveň ovšem stanoví podmínku, že splnění takovéto povinnosti lze po třetí osobě spravedlivě žádat.⁵⁸ Dle komentářové literatury lze takto postupovat pouze v případě, že ukládaná povinnost je nezbytná pro splnění povinnosti ukládané účastníku předběžného řízení.⁵⁹ Typicky může jít o povinnost peněžního ústavu nevyplácet peníze z účtu žalovaného. Proti usnesení o předběžném opatření se pak třetí osoba může odvolat do té části, kterou jí je ukládána povinnost.⁶⁰

Pokud soud návrhu aspoň částečně vyhoví, v usnesení o nařízení předběžného opatření zároveň musí v souladu s § 76 odst. 3 OSŘ věty první určit lhůtu, ve které je navrhovatel povinen podat návrh na zahájení řízení ve věci samé.⁶¹ Jelikož se zde jedná o lhůtu soudcovskou, lze ji do jejího marného uplynutí prodloužit. Pokud navrhovatel povinnost podat návrh na zahájení řízení ve věci samé nesplní, předběžné opatření ex lege zanikne podle § 77 odst. 1 písm. a) OSŘ. Důsledkem této právní konstrukce je pak skutečnost, že předběžná opatření podle OSŘ jsou vždy nařizována pouze na omezenou

---

⁵⁴ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne ze dne 29.12.1994, sp. zn. 14 Co 847/94.

⁵⁵ Nález Ústavního soudu sp. zn. IV.ÚS 3749/17 ze dne 9. 1. 2018.

⁵⁶ Usnesení Ústavního soudu ze dne 27.6.2007, sp. zn. III.ÚS 937/06.

⁵⁷ Usnesení Ústavního soudu ze dne 25.3.2015, sp. zn. IV.ÚS 3706/14.

⁵⁸ Ustanovení § 76 odst. 2 OSŘ.

⁵⁹ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76 (Povinnosti uložené předběžným opatřením). In: LAVICKÝ, Petr aj. Občanský soudní řád: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ Pokud se ale pohybujeme v režimu § 102 odst. 1 OSŘ a návrh na nařízení předběžného opatření je podán až po zahájení řízení ve věci samé, soudce samozřejmě povinnost podat návrh na zahájení řízení neuloží.

dobu, a to i v případě, kdy soud takové omezení nestanoví explicitně.

Jak již bylo popsáno výše v kapitole 1.3, při rozhodování o předběžném opatření je soud vázán návrhem co do ukládané povinnosti a osoby, již je tato povinnost ukládána. Otázka omezení doby trvání předběžného opatření je pak ponechána na úvaze soudu,⁶² který k takovému kroku může přistoupit i bez návrhu. Doba trvání předběžného opatření pak bude zahrnuta do výroku usnesení o nařízení předběžného opatření. Uplynutím stanovené doby předběžné opatření zanikne ex lege podle § 77 odst. 1 písm. d) OSŘ. Soud může dobu trvání předběžného opatření nejpozději do jejího uplynutí prodloužit.⁶³

1.7 Vykonatelnost, vyhlášení a doručování usnesení o nařízení předběžného opatření

S ohledem na účel předběžných opatření je jejich vykonatelnost upravena speciálně tak, že není podmíněna právní mocí usnesení o předběžném opatření. Namísto toho je vykonatelnost navázána na oznámení předběžného opatření povinnému, a to buď prostřednictvím institutu vyhlášení usnesení o předběžném opatření nebo jeho doručení osobě, které je předběžným opatřením ukládána povinnost.⁶⁴

Ve vztahu k vykonatelnosti usnesení je Jirsa toho názoru, že: „(...) není většinou vhodné provádět výkon prostého předběžného opatření, dokud o něm nerozhodne odvolací soud.“⁶⁵ a to z toho důvodu, že v případě, kdy je odvolacím soudem usnesení o nařízení předběžného opatření zrušeno nebo změněno tak, že je návrh zamítnut, zaniká spolu s původním rozhodnutím i jeho vykonatelnost.⁶⁶ S tím ale nesouhlasí Hrnčířík, podle něhož je výkon rozhodnutí o předběžném opatření důvodem, pro který navrhovatel žádá jeho nařízení, a proto lze stěží uvažovat o tom, že by bylo vhodné s výkonem

---

⁶² Ustanovení § 76 odst. 3 OSŘ věta druhá.

⁶³ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 204.

⁶⁴ Ustanovení § 76d OSŘ.

⁶⁵ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁶⁶ Tamtéž.

vyčkávat.⁶⁷ Tomuto závěru je dle mého názoru nutno dát za pravdu.

Vyhlášení usnesení o předběžném opatření upravuje OSŘ v § 76c odst. 1, když stanoví, že předseda senátu přistoupí k jeho vyhlášení účastníku nebo jiné osobě, které je ukládána povinnost, a to v případě, kdy hrozí nebezpečí z prodlení nebo vyžadují-li to okolnosti případu. Pokud je tedy naplněna jedna z těchto dvou podmínek, předseda senátu usnesení vyhlásit musí. Zákon nevyžaduje, aby byl návrhové vyhlášení přítomen, v takovém případě je ale vhodné, aby byl o vyhlášení co nejdříve informován, jelikož po vyhlášení se usnesení o nařízení předběžného opatření stává vykonatelným a lze tak přistoupit k výkonu rozhodnutí, pokud by uložená povinnost nebyla splněna dobrovolně.⁶⁸

Navíc pokud soudce dojde k názoru, že se takový postup ukazuje jako potřebný, přistoupí k vyhlášení usnesení na místě samém podle poslední věty § 76c odst. 1 OSŘ. Bude se tedy jednat o místo odlišné od soudní budovy, kde je možné zastihnout osobu, které je předběžným opatřením ukládána povinnost tak, aby jí bylo usnesení vyhlášeno co nejdříve. Takový postup soudu není podmíněn návrhem; na druhou stranu návrhové nic nebrání v tom, aby v návrhu na nařízení předběžného opatření popsal skutečnosti, které vyhlášení na místě samém odůvodňují. Podle odborné literatury může k vyhlášení usnesení dojít i prostřednictvím soudního vykonavatele.⁶⁹ Usnesení o předběžných opatření se tímto způsobem ale nevyhlašují příliš často, jelikož je mnohdy obtížné osobně zastihnout osoby, kterým je ukládána povinnost.⁷⁰

V souladu s § 40 OSŘ musí být o vyhlášení usnesení pořízen zvukový nebo zvukově obrazový záznam nebo protokol, který bude založen do spisu.

---

⁶⁷ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 214.

⁶⁸ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 311. ISBN 978-80-7400-673-9.

⁶⁹ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: Jirsa, Jaromír *Občanský soudní řád, I. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁷⁰ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76c (Vyhlášení a odeslání usnesení, kterým bylo nařízeno předběžné opatření). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

Specifika doručování předběžných opatření OSŘ řeší v § 76c odst. 2 a 3 a § 76g, podle nichž je nutné stejnopis usnesení, kterým bylo nařízeno předběžné opatření, odeslat účastníkům, jejich zástupcům a osobám, kterým byla předběžným opatřením uložena povinnost, a to ve lhůtě 3 dnů od jeho vyhlášení anebo od jeho vydání, pokud nebylo vyhlášeno.⁷¹ Spolu s usnesením o nařízení předběžného opatření se výše uvedeným osobám kromě navrhovatele zasílá i návrh na jeho nařízení.

Naopak v případě, kdy je návrh na nařízení předběžného opatření zamítnut nebo odmítnut nebo pokud bylo řízení zastaveno, usnesení se dle § 76g OSŘ odesílá pouze navrhovateli, a to opět ve lhůtě 3 dnů od jeho vyhlášení nebo vydání, nebylo-li usnesení vyhlášeno.

Nakonec ve vztahu k doručování v předběžných řízeních OSŘ v § 76c odst. 3 stanoví, že usnesení o nařízení předběžného opatření je třeba odeslat také příslušnému katastrálnímu úřadu, pokud je předběžným opatřením ukládána povinnost nenakládat s nemovitou věcí, jež je zapsána v katastru nemovitostí ve stejné lhůtě, v jaké je toto usnesení doručováno ostatním osobám.

Pro výše uvedené je pak důležitý výklad slovního spojení „vydání usnesení“, které OSŘ blíže nespecifikuje. Odpověď nabízí Jirsa, podle něhož je usnesení vydáno ve chvíli, kdy se soudce rozhodne předběžné opatření nařídit.⁷²

Ve zbytku se pro otázky doručování předběžných opatření ve sporných řízeních užijí obecná ustanovení první části OSŘ.

1.8 Závaznost a právní moc usnesení o nařízení předběžného opatření

Dle Zoulíka *„rozumíme závazností stav, kdy ohledně předmětu, jehož se rozhodnutí týká (objektivní meze závaznosti), a ohledně osob, k nimž se vztahuje (subjektivní meze*

---

⁷¹ Tuto lhůtu může předseda soudu prodloužit dle § 35 odst. 6 VKŘ na žádost příslušného předsedy senátu nebo samosoudce.

⁷² JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

závaznosti), je třeba se rozhodnutím řídit s tím, že takové chování je i vynutitelné.“⁷³

Odlišně od obecné úpravy je pro předběžná opatření stanoveno, že závaznými se stávají v okamžiku, kdy se usnesení stalo vykonatelným, což nutně předchází okamžiku, kdy usnesení o jejich nařízení nabyde právní moci, se kterou závaznost v zásadě spojují obecná ustanovení v § 159 a násl. OSŘ. Právní moc usnesení o nařízení předběžného opatření totiž nemá speciální úpravu, a proto se uplatní § 159 ve spojení s § 204 odst. 1 OSŘ, takže takové usnesení nabývá právní moci po uplynutí patnácti dnů po jeho doručení, avšak vykonatelnost nastane nejpozději tímto doručením.

Vzhledem k účelu a mezitímní povaze předběžných opatření je dle § 76e odst. 1 OSŘ výrok vykonatelného usnesení o nařízení předběžného opatření závazný jen pro účastníky řízení a pro ty, kterým byla předběžným opatřením uložena povinnost, nestanoví-li zákon jinak.⁷⁴ V tomto ohledu Jirsa doporučuje potenciálním navrhovatelům pečlivě označit v návrhu všechny subjekty, které mohou uplatňovat práva k předmětu řízení. Jako příklad, kdy bude takový postup žádoucí, uvádí situaci, kdy byl předběžným opatřením vysloven zákaz nakládání pouze proti některému ze spoluvlastníků. Poměrně snadno se pak může stát, že s nemovitostí bude předběžným opatřením zapovězeným způsobem nakládat jiný ze spoluvlastníků a předběžné opatření v takovém případě úspěšnému navrhovateli nebude k velkému užítku.⁷⁵

Ve druhém odstavci § 76e pak OSŘ rozšiřuje závaznost usnesení o nařízení předběžného opatření na všechny orgány, a to v rozsahu, v jakém je závazné pro subjekty podle § 76e odst. 1 OSŘ.

S otázkou závaznosti úzce souvisí překážka věci pravomocně rozhodnuté (*res iudicata*) a překážka dříve zahájeného řízení (*litispence*), které se uplatní i v předběžných

---

⁷³ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 7., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde Praha, 2014. ISBN 978-80-7201-940-3, s. 284.

⁷⁴ Odlišně zákon stanoví např. v § 83 odst. 2 OSŘ.

⁷⁵ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

řízení.⁷⁶ Pokud byl ale návrh na nařízení předběžného opatření pravomocně zamítnut, překážka věci rozhodnuté se dle komentářové literatury neuplatní v následujících případech:

- navrhovatel podá nový návrh stejného obsahu, avšak na základě nových skutečností; a
- předchozí návrh byl zamítnut z důvodu, že navrhovatel neosvědčil rozhodující skutečnosti⁷⁷.

Ani jedna z překážek se také neuplatní v případě, kdy byl návrh odmítnut podle ustanovení § 75a OSŘ. V takové situaci navrhovateli nic nebrání podat nový, tentokrát bezchybný návrh.

1.9 Následky porušení povinnosti uložené předběžným opatřením

Co do následků porušení povinnosti uložené předběžným opatřením OSŘ v rámci ustanovení upravujících předběžná řízení zmiňuje pouze dva, a to neplatnost a neúčinnost určitých právních jednání. Z obecné právní úpravy ale vyplývají další nepříznivé důsledky, které jsou spojeny s nerespektováním předběžného opatření, a to eventuální výkon rozhodnutí a vznik občanskoprávní odpovědnosti za náhradu škody.

1.9.1. Neplatnost a neúčinnost právních jednání

Dle ustanovení § 76f odst. 1 OSŘ je neplatné takové právní jednání, které bylo učiněno tím, pro něhož je výrok vykonatelného usnesení o předběžném opatření závazný, jestliže jím byla porušena povinnost uložená vykonatelným usnesením o nařízení předběžného opatření. Soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu, jedná se tedy o neplatnost absolutní.⁷⁸

Zároveň je ale třeba upřesnit, že neplatné nebude každé právní jednání popsané v předchozím odstavci. Nejvyšší soud totiž došel k závěru, že neplatnost právních

---

⁷⁶ Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 2. 2007, sp. zn. 33 Odo 417/2005.

⁷⁷ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76e (Závaznost). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁷⁸ Toto ustanovení je příkladem hmotněprávní normy obsažené v procesním předpisu.

jednání podle § 76f odst. 1 OSŘ se uplatní pouze v případě, kdy byl tímto právním jednáním zmařen účel předběžného opatření na úkor osob, které měly být předběžným opatřením chráněny.⁷⁹ Nejvyšší soud se tedy v tomto ohledu přiklání k restriktivnímu výkladu příslušného ustanovení.

Na druhé straně se někteří autoři zastávají extenzivního výkladu tohoto ustanovení, který ovšem není v ničem rozporný s výše uvedeným názorem Nejvyššího soudu, když tvrdí, že neplatné bude nejen právní jednání, jímž byla přímo porušena povinnost dle ustanovení § 76f OSŘ, ale rovněž i právní jednání, které obchází smysl předběžného opatření.⁸⁰

Neúčinnost právního jednání pak OSŘ v druhém odstavci § 76f vztahuje k jednomu konkrétnímu právnímu jednání, kterým je návrh na vklad do katastru nemovitostí v případě, kdy bylo předběžným opatřením účastníku uloženo, aby s nemovitostí nenakládal. Pokud takový návrh účastník podá, přestože si je vědom, že porušuje povinnost mu uloženou předběžným opatřením, ale také pokud návrh na vklad podal v době, kdy mu usnesení o předběžném opatření nebylo oznámeno (tj. nebylo vykonatelné) a účastník tak netušil, že předběžné opatření bylo vydáno, na takový návrh na vklad do katastru nemovitostí se bude nahlížet tak, jako by nebyl vůbec učiněn. Podmínkou ovšem je, že o návrhu na vklad do katastru nemovitostí nebylo dosud pravomocně rozhodnuto.

S ohledem na třídní lhůtu, kterou OSŘ stanoví pro odeslání usnesení o nařízení předběžného opatření, kterým se ukládá nenakládat s určitou nemovitostí, je ve vztahu k neúčinnosti na vklad do katastru nemovitostí v zájmu navrhovatele, aby vedle soudu zaslal návrh na nařízení předběžného opatření i příslušnému katastru nemovitostí.⁸¹

---

⁷⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2013, sp. zn. 30 Cdo 850/2013.

⁸⁰ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, I. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. Dále též DUBA, Jiří. *Předběžné opatření v právu nekalé soutěže: právní stav ke dni 31. května 2017*. Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-228-8, s. 88.

⁸¹ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád, 2. vydání*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 315. ISBN 978-80-7400-673-9.

Podobně jako k neplatnosti právního jednání se Nejvyšší soud vyjádřil i pro neúčinnost návrhu na vklad do katastru nemovitostí, když se vyslovil v tom smyslu, že neúčinnost návrhu na vklad do katastru nemovitostí nenastává v případě, kdy má právo k nemovitosti nabýt ten, komu svědčí předběžné opatření, jelikož ustanovení § 76f odst. 2 OSŘ slouží právě k jeho ochraně.⁸²

1.9.2. Výkon předběžného opatření

V oblasti výkonu rozhodnutí, kterým bylo nařízeno předběžné opatření, působí výkladové problémy skutečnost, že pro předběžná opatření v tomto směru neexistuje speciální úprava. Proto se zde přiměřeně uplatní úprava šesté části OSŘ a exekučního řádu, přičemž je ovšem nutné mít neustále na paměti účel předběžných opatření.

Pokud tedy není povinnost uložená vykonatelným předběžným opatřením plněna dobrovolně, úspěšný navrhovatel má právo k vynucení plnění povinnosti podat jak návrh na nařízení exekuce, tak návrh na soudní výkon rozhodnutí, neboť vykonatelné předběžné opatření je ve smyslu § 40 odst. 1 písm. a) EŘ exekučním titulem, což ovšem neplatí bez dalšího. Aby si jím totiž stalo, musí být navrhovatel aktivní a ze své iniciativy nechat usnesení o nařízení předběžného opatření opatřit doložkou vykonatelnosti. Tu soud vyznačí nejdříve poté, co bylo usnesení o nařízení předběžného opatření doručeno ostatním účastníkům předběžného řízení.⁸³ S ohledem na předběžnou vykonatelnost usnesení o předběžném opatření není rozhodné, zda již nabylo právní moci.

OSŘ i EŘ pak stanoví celou řadu různých způsobů výkonu rozhodnutí a exekuce, které se řídí povahou vynucované povinnosti. Pro předběžná opatření tak přichází v úvahu například exekuce či výkon rozhodnutí odebráním věci či ukládáním donucovacích pokut.

1.9.3. Náhrada škody podle OZ

Osobě, která porušila povinnost uloženou předběžným opatřením, může dále vzniknout

---

⁸² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2012, sp. zn. 21 Cdo 1708/2011.

⁸³ DUBA, Jiří. *Předběžné opatření v právu nekalé soutěže: právní stav ke dni 31. května 2017*. Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-228-8, s. 63.

také hmotněprávní povinnost k náhradě majetkové a nemajetkové újmy podle § 2894 a n. OZ.

1.10 Zánik a zrušení předběžného opatření

Projevem dočasnosti a prozatímnosti předběžných opatření je mj. také právní úprava podmínek jejich zániku a zrušení.

K zániku předběžných opatření dochází ze zákona, a soudce o této skutečnosti nevydává žádné usnesení. Soud totiž nemá zákonnou povinnost o zániku předběžného opatření informovat účastníky ani jiné osoby, kterým se usnesení o nařízení předběžného opatření doručuje. Proto ani skutečnost, že soudce neoznámil příslušnému katastrálnímu úřadu zánik předběžného opatření není nesprávným úředním postupem.⁸⁴

OSŘ v ustanovení § 77 odst. 1 jmenuje čtyři důvody pro zánik předběžného opatření, a to následovně:

- Dle § 77 odst. 1 písm. a) OSŘ předběžné opatření zanikne, jestliže navrhovatel nepodal v zákonné lhůtě nebo ve lhůtě soudem určené návrh na zahájení řízení. Pro sporná řízení ovšem platí, že v souladu s §76 odst. 3 soudce určí takovou lhůtu vždy, když nařizuje předběžné opatření. Aby předběžné opatření nezaniklo, navrhovatel musí návrh ve věci doručit soudu nejpozději v poslední den lhůty, nestačí jeho předání k poštovní přepravě.⁸⁵
- Dle § 77 odst. 1 písm. b) OSŘ předběžné opatření zanikne, jestliže nebylo vyhověno návrhu ve věci samé. Toto ustanovení pokrývá situace, kdy byl návrh zamítnut, odmítnut⁸⁶ a také zastavení řízení o návrhu. Předběžné opatření pak zanikne okamžikem, kdy takové rozhodnutí o návrhu nabyde právní moci.⁸⁷ Jírša v této souvislosti uvádí, že na takovýto automatický zánik předběžného opatření nemá vliv ani podání dovolání (které ale není u předběžných opatření přípustné, pozn. autorky) ani návrhu k Ústavnímu soudu. Dále upozorňuje

---

⁸⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19.03.2013, sp. zn. 30 Cdo 3441/2012.

⁸⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 1. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2647/2003.

⁸⁶ Tzn. také pokud bylo odvolacím soudem usnesení o nařízení předběžného opatření změněno tak, že byl návrh odmítnut.

⁸⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4410/2010.

na skutečnost, že je na povinné osobě, aby se starala o svá práva a o zániku předběžného opatření informovala příslušné úřady, což pramení v absenci povinnosti soudu o zániku předběžného opatření kohokoli informovat. Soud ovšem na žádost vydá potvrzení o zániku předběžného potvrzení.⁸⁸

- Dle § 77 odst. 1 písm. c) OSŘ předběžné opatření zanikne, jestliže návrhu ve věci samé bylo vyhověno a uplynulo patnáct dní od vykonatelnosti rozhodnutí o věci. Tato lhůta je pak „významná z hlediska možnosti navrhovatele předběžného opatření (oprávněného) zahájit poté, co se rozhodnutí ve věci stalo vykonatelným, ale ještě před zánikem předběžného opatření, vykonávací (exekuční) řízení“.⁸⁹ V praxi patnáctidenní lhůta často nebude dostatečná, a to např. při výkonu nebo exekuce zahraničních rozhodnutí, kdy může být získání doložky vykonatelnosti předběžného opatření značně časově náročné.⁹⁰
- Nakonec dle § 77 odst. 1 písm. d) OSŘ předběžné opatření zanikne, jestliže uplynula doba, po kterou mělo předběžné opatření trvat. Tato varianta se uplatní v případech, kdy výrok usnesení o nařízení předběžného opatření obsahuje časové omezení trvání předběžného opatření dle druhé věty § 76 odst. 3 OSŘ.

Vedle zániku předběžného opatření ex lege OSŘ stanoví, že soud předběžné opatření zruší, pominou-li důvody pro jeho nařízení⁹¹, k čemuž může dojít například proto, že právo navrhovatele bylo uspokojeno. V praxi tedy ke zrušení předběžného opatření může dojít, pokud i) pominou důvody, pro které bylo nařízeno (například pokud bylo právo navrhovatele uspokojeno nebo předběžné opatření splnilo svůj účel) anebo pokud ii) došlo ke změně okolností, ze kterých soud při vycházení při rozhodování o nařízení předběžného opatření a které byly pro nařízení předběžného opatření podstatné.⁹² V souladu s § 77 odst. 2 OSŘ soud zruší předběžné opatření také v důsledku nesložení doplatku jistoty ve stanovené lhůtě.

---

⁸⁸ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁸⁹ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád. 2. vydání*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 318. ISBN 978-80-7400-673-9.

⁹⁰ HRNČÍŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 218.

⁹¹ Ustanovení § 77 odst. 2 OSŘ.

⁹² LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád. 2. vydání*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 318. ISBN 978-80-7400-673-9.

O zrušení předběžného opatření může soud rozhodnout i bez návrhu.⁹³ Návrh na zrušení předběžného opatření pak může podat jak „*ten, komu byla předběžným opatřením uložena povinnost, případně ten, do jehož práv předběžné opatření zasahuje*“,⁹⁴ tak i navrhovatel předběžného opatření. Pokud zrušení předběžného opatření žádá jeho navrhovatel, soud by mu měl s ohledem na dispoziční zásadu vždy vyhovět a předběžné opatření zrušit. O zrušení předběžného opatření vydá soud usnesení, proti kterému je přípustné odvolání.⁹⁵

V případě, kdy návrh na zrušení předběžného opatření podává žalovaný, dochází k přesunu břemena důkazního a břemena tvrzení na žalovaného.⁹⁶ Osoba, která navrhuje zrušení předběžného opatření, totiž musí soud přesvědčit o tom, že pominuly důvody pro nařízení předběžného opatření. K tomu se vyslovil Ústavní soud v tom smyslu, že „*principy pro nařízení předběžného opatření se mutatis mutandis uplatní také při zkoumání, zda pominuly důvody, pro které bylo nařízeno*“.⁹⁷ Splnění podmínek pro zrušení předběžného opatření tedy musí být v souladu s § 75c odst. 1 OSŘ prokázána.

Ačkoli zákon nestanoví lhůtu k rozhodnutí o návrhu na zrušení předběžného opatření, dle mého názoru by měl o takovém návrhu rozhodnout v co nejkratší lhůtě, a to zejména z toho důvodu, že z předběžného opatření může vznikat škoda a jiná újma na straně žalovaného. Za předpokladu naplnění podmínek pro zrušení předběžného opatření lze vzniku této škody či jiné újmy zrušením předběžného opatření předejít. Druhý důvod pro zrychlený postup soudu spatřuji v již zmíněném nálezu Ústavního soudu ze dne 10.5.2017, sp. zn. IV. ÚS 736/17, v němž Ústavní soud vztáhl povinnost rozhodovat ve věcech předběžných opatření urgentně i na odvolací řízení, přestože zákon tuto povinnost explicitně nestanoví. Tento závěr lze dle mého mínění vztáhnout i na řízení

---

⁹³ Srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10.9.2015, č. j. 1 Cmo 171/2015–1158.

⁹⁴ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁹⁵ Ustanovení § 201 ve spojení s § 202 OSŘ.

⁹⁶ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁹⁷ Usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 04. 2006, sp. zn. I. ÚS 504/05.

o návrhu na zrušení předběžného opatření.⁹⁸

Důsledkem zániku i zrušení předběžného opatření je ztráta jeho právních účinků. Pokud již navrhovatel překročil k výkonu předběžného opatření, v souladu § 268 odst. 1 písm. b) OSŘ bude takový výkon zastaven.

1.11 Opravné prostředky

V občanském soudním řízení mají účastníci v řadě případů možnost zvrácení vydaného rozhodnutí. Může se tak dít předtím, než napadené rozhodnutí nabyde právní moci, a to prostřednictvím řádných opravných prostředků. K nápravě pravomocných rozhodnutí pak slouží mimořádné opravné prostředky, mezi které řadíme dovolání, žalobu pro zmatečnost a žalobu na obnovu řízení.⁹⁹ Jelikož přípustnost odvolání (jakožto jediného řádného opravného prostředku podle OSŘ) uvádím v textu této práce konkrétně pro jednotlivé varianty rozhodnutí o předběžném opatření, v této kapitole se věnuji zejm. otázce přípustnosti mimořádných opravných prostředků.

Dovolání proti usnesení, kterým bylo rozhodnuto o předběžném opatření není přípustné, neboť jej vylučuje ustanovení § 238 odst. 1 písm. f) OSŘ. Obnova řízení je dle § 228 OSŘ přípustná pouze proti rozhodnutí ve věci samé. Žalobou na obnovu řízení lze dle dikce § 229 OSŘ napadnout pouze rozhodnutí, kterým bylo skončeno řízení ve věci samé. Ani jedna z uvedených žalob proto v případě usnesení vydávaných v předběžných řízeních nepřipadá v úvahu. Lze tedy uzavřít, že mimořádné opravné prostředky nejsou proti rozhodnutí o předběžném opatření přípustné.

V rámci úpravy opravných prostředků nelze opomenout ustanovení § 220a, které bylo do OSŘ zařazeno s účinností k 16.8.2017 v důsledku rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva¹⁰⁰, jenž České republice vytknul absenci účinného prostředku nápravy pro případ, kdy je usnesení o nařízení předběžného opatření zrušeno, protože

---

⁹⁸ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁹⁹ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 7., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde Praha, 2014. ISBN 978-80-7201-940-3, s. 503.

¹⁰⁰ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 11.12.2014, č.43643/10, Hanzelkovi proti České republice.

pominuly důvody k jeho nařízení. Ustanovení § 220 a OSŘ tedy nově stanoví, že: „*Odmítne-li odvolací soud odvolání z důvodu, že napadené usnesení o předběžném opatření pozbylo účinků, zaniklo nebo bylo zrušeno podle § 77 odst. 2, současně určí, že bylo nezákonné, byl-li by jinak dán důvod pro jeho zrušení.*“ Takové deklaratorní rozhodnutí pak může být titulem pro uplatnění nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy podle ZOSŠ za předpokladu, že náhradu škody nebo jiné újmy nelze úspěšně vymáhat po navrhovateli předběžného opatření, protože ten se z této odpovědnosti liberoval (srov. kapitola 3.4 této práce).

1.12 Předběžná opatření nařizovaná po zahájení řízení ve věci samé

Jak již bylo řečeno, předběžná opatření mohou být nařízena i po zahájení řízení ve věci samé, a to podle § 102 OSŘ. Takové předběžné opatření pak bude soud nařizovat za stejných podmínek, jako předběžná opatření podle druhé části OSŘ, neboť dle § 102 odst. 3 OSŘ se i v těchto případech užijí ustanovení § 75 až § 77a OSŘ obdobně.¹⁰¹ Z tohoto pravidla jsou však vyloučena ustanovení § 76g OSŘ (doručení usnesení o zastavení předběžného řízení, o zamítnutí a odmítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření pouze navrhovateli), § 76h OSŘ (složení doplatku jistoty po nařízení předběžného opatření) a § 77 odst. 1 písm. a) OSŘ (zánik předběžného opatření z důvodu nepodání návrhu na zahájení řízení ve věci samé v určené lhůtě).

Jediná explicitně stanovená výjimka oproti předběžnému řízení podle druhé části OSŘ pak spočívá v odlišném obsazení soudu. Další odlišnost předběžného opatření podle ustanovení § 102 OSŘ spočívá v tom, že o náhradě nákladů soud rozhodne až s rozhodnutím ve věci samé.¹⁰²

Předběžné opatření lze přitom nařídit i v průběhu odvolacího řízení ve věci samé, a dokonce i po pravomocném skončení řízení, „*jestliže dosud nenastala vykonatelnost rozhodnutí o věci nebo jestliže neuplynula lhůta patnácti dnů dní od vykonatelnosti*

---

¹⁰¹ Toto ustanovení odkazuje dále také na § 78 odst. 3 OSŘ, který ale není z hlediska zaměření této práce významný, neboť upravuje zajištění předmětu důkazního prostředku.

¹⁰² JIRSA, Jaromír aj. § 100-102 Průběh řízení. In: Jirsa, Jaromír. *Občanský soudní řád, 2. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99hb1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

*rozhodnutí o věci, po jejímž uplynutí podle § 77 odst. 1 písm. c) předběžné opatření ze zákona zaniká.*¹⁰³

---

¹⁰³ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 429. ISBN 978-80-7400-673-9.

2 JISTOTA

2.1 Účel

Vedle podání bezvadného a důvodného návrhu představuje složení jistoty další ze základních podmínek pro nařízení předběžného opatření. Tento institut ve vztahu k předběžným opatřením primárně upravuje § 75b OSŘ.¹⁰⁴

Dle výslovné dikce první věty § 75b OSŘ je účelem institutu jistoty zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by předběžným opatřením vznikla. Vzhledem k tomu, že v základní výši je jistota určena na částku 10 000,- Kč a ve věcech mezi podnikateli vyplývajících z podnikatelské činnosti (dále jen „obchodní věci“) na částku 50 000,- Kč, zcela zásadní význam má pro naplnění účelu tohoto institutu možnost uložení povinnosti složit doplatek jistoty. Zejména v obchodních věcech si lze snadno představit, že škoda způsobená předběžným opatřením může jít do milionových i vyšších částek a zajištění částkou 50 000,- Kč se pak jeví jako téměř bezvýznamné.¹⁰⁵

Jistota tedy plní zejména funkci prostředku ve prospěch odpůrce návrhu na předběžné opatření, který má sloužit ke kompenzaci jeho procesního znevýhodnění prostřednictvím vyčlenění určité peněžní částky k zajištění případné náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením. Druhou, méně zřejmou funkcí, je odrazení potenciálních navrhovatelů od podávání bezdůvodných či šikanózních návrhů na nařízení předběžného opatření. Přestože i v takovém případě by mělo za splnění podmínek popsaných v kapitole 2.7 dojít k vrácení jistoty, psychologický efekt složení jistoty nelze ignorovat.

2.2 Lhůta ke složení jistoty

Ke složení jistoty dává navrhovateli zákon velmi krátký časový prostor, ustanovení § 75b odst. 1 OSŘ totiž výslovně stanoví, že jistota musí být složena ve stejný den, kdy je podán návrh na nařízení předběžného opatření. Pokud nebude jistota ve stanovené

---

¹⁰⁴ Ustanovení §76h pak upravuje doplatek jistoty po nařízení předběžného opatření.

¹⁰⁵ Pozoruhodná je také skutečnost, že zákonná výše jistoty odpovídá částce, která představují hranici pro přípustnost odvolání u tzv. bagatelních věcí dle §202 odst. 2 OSŘ.

lhůtě složena, soud usnesením návrh podle § 75b odst. 2 OSŘ odmítne. Při použití doslovného výkladu lze dojít k jednoznačnému závěru, že jakékoliv prodlení se složením jistoty musí nutně vést k odmítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření.

Opačný názor ale zastává Hrnčířík, který lpění na doslovném výkladu označuje za textualismus, přičemž varuje, že takový postup by mohl vést k rozporu s účelem předběžného opatření, když vyslovuje následující: „*V situaci, kdy jistota sice nebyla složena nejpozději v den, kdy navrhovatel podal u soudu návrh na nařízení předběžného opatření, ale byla složena před vydáním rozhodnutí soudu o tomto návrhu, bylo by popřením uvedených zásad (tzn. účinná ochrana práv, rychlé zajištění dočasné právní ochrany navrhovatele) a výrazem krajního formalismu, aby soud důvodný návrh odmítal, když je mu známo, že jistota u soudu (již) složena je.*“¹⁰⁶ Tento názor pak obstojí zejména ve světle usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21.9.2011, č. j. 3 Cmo 246/2011-74, které potvrzuje, že pokud byla jistota složena sice opožděně, ale v momentě rozhodování o návrhu na nařízení předběžného opatření již složena byla, zrušení usnesení o nařízení předběžného opatření není na místě.¹⁰⁷ Jirsa nicméně navrhovateli doporučuje z procesní opatrnosti raději nespoléhat na to, že bude o návrhu na nařízení předběžného opatření rozhodovat soudce, který zastává totožný názor.¹⁰⁸

Vzhledem k tomu, že účelem jistoty je primárně zajištění kompenzace škody nebo jiné újmy, přičemž tato škoda nebo jiná újma může být způsobena až vykonáním nařízeného předběžného opatření, požadavek na složení jistoty před rozhodnutím o návrhu se jeví jako příliš přísný. Na druhou stranu se nejedná o astronomicky vysoké částky a pro pečlivého navrhovatele, který se obeznámí se zněním § 75b OSŘ, by neměl být problém jistotu složit již při podání návrhu,¹⁰⁹ a to i v případě, kdy bude návrh podán mimo úřední hodiny soudu.

---

¹⁰⁶ HRNČÍŘÍK, Vít. Jistoty k zajištění náhrady škody a na náklady řízení, včetně problematiky jejich včasného, pozdějšího a pozdního složení. *Právní rozhledy*. 2013, č. 21, s. 731-736. ISSN 1210-6410.

¹⁰⁷ Tento závěr potvrdil i Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 7.3.2012, sp. zn. II. Ús 3805/11.

¹⁰⁸ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, I. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁰⁹ Zákon ale pamatuje i na navrhovatele, jejichž sociálně-ekonomická situace jim neumožňuje shromáždit prostředky na uhrazení jistoty. V takovém případě může být navrhovatel od složení jistoty osvobozen dle § 75b odst. 3 OSŘ.

2.3 Způsob složení jistoty

Nejjednodušším způsobem složení jistoty je její zaplacení v pokladně soudu. Vedle toho jsou soudy za účelem složení jistoty mimo úřední hodiny povinny zajistit vhodné podmínky, což se v praxi projevuje tak, že na webových stránkách soudů může veřejnost nalézt pokyny k takovému postupu. Akceptovatelné bude například zaplacení jistoty poštovní poukázkou či provedení platby na účet soudu.¹¹⁰ Dle Ústavního soudu pak není překážkou nařízení předběžného opatření skutečnost, že jistota byla složena na jiný účet příslušného soudu než ten, který je k tomu určen.¹¹¹

Nic také nebrání tomu, aby jistotu za navrhovatele složil jeho právní zástupce či dokonce třetí osoba. Naopak ale není možné, aby bylo složení jistoty nahrazeno zárukou třetí osoby (např. v podobě bankovní záruky).¹¹²

2.4 Doplatek jistoty

2.4.1. Doplatek jistoty podle § 75b odst. 1 OSŘ

Jak uvádím výše, pro faktické dosažení účelu složení jistoty má zásadní význam institut doplatku jistoty. S ohledem na jeho důležitost je pak překvapivé, že se do OSŘ včleněn až novelou zákona s účinností od 31.3.2011.¹¹³

OSŘ rozlišuje v § 75b odst. 1 dva důvody pro uložení povinnosti složit doplatek jistoty, a to i) zjevnou nedostatečnost složení jistoty k zajištění náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením a ii) opětovný návrh na nařízení předběžného opatření. Dle téhož ustanovení soud vyzývá ke složení doplatku jistoty bezodkladně (po podání návrhu na nařízení předběžného opatření), přičemž spodní ani horní hranice doplatku jistoty není stanovena a je tak ponechána na úvaze soudu. Dle Jirsy je dále

---

¹¹⁰ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹¹¹ Nález Ústavního soudu ze dne 12.5.2014, sp. zn. I. ÚS 1008/13.

¹¹² DUBA, Jiří. *Předběžné opatření v právu nekalé soutěže: právní stav ke dni 31. května 2017*. Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-228-8, s. 37.

¹¹³ Stalo se tak prostřednictvím zákona č. 69/2011 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

zcela na úvaze soudu rozhodnutí o tom, zda má být doplatek složen či nikoliv. To dle mého názoru není zcela v souladu s textem zákona, když OSŘ v druhé větě § 75b odst. 1 stanoví, že „*Dospěje-li předseda senátu k závěru, že složená jistota zjevně nepostačuje k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy (...) vyzve navrhovatele bezodkladně, aby do 3 dnů složil doplatek jistoty (...)*“. Úvaha soudu by se dle mého názoru tedy měla vztahovat pouze na posouzení, zda jsou dány podmínky pro složení doplatku jistoty. V momentu, kdy soud dojde k závěru, že tyto podmínky dány jsou, vzniká soudu povinnost doplatek jistoty uložit a na jeho úvaze pak zůstává už jen výše doplatku.

Jak již bylo řečeno výše, posouzení dostatečnosti jistoty je zcela na úvaze soudu. Při rozhodování o výši doplatku jistoty z důvodu nedostatečnosti zajištění pak soud přihlíží k řadě faktorů, které mohou naznačovat, jak velká škoda či jiná újma může odpůrci vykonáním předběžného opatření vzniknout. Vrchní soud v Praze ve svém usnesení ze dne 4.5.2012, č.j. 3 Cmo 156/2012-303, uvádí tyto faktory: „*soud zvažuje, jaký dopad do poměrů povinného může mít nařízené předběžné opatření, zda byl před podáním návrhu odpůrcem navrhovatelem srozuměn, že může být předběžné opatření nařízeno, přibližně jaké náklady bude třeba vynaložit na splnění ukládané povinnosti a jaká škoda (jiná újma) může vzniknout*“. Duba dále upozorňuje, že při stanování doplatku jistoty musí soud přihlížet také k tomu, zda konkrétní vyměřený doplatek nepovede ve svém důsledku k odepření spravedlnosti.¹¹⁴

Jak již bylo uvedeno výše, důvodem pro uložení povinnosti složit doplatek jistoty je rovněž podání opětovného návrhu na nařízení předběžného opatření, kterým je požadována stejná nebo obdobná zatímní úprava poměrů ve věci týchž účastníků. Tato úprava byla do OSŘ vložena s účinností k 1.10.2017¹¹⁵ a dle důvodové zprávy má cílit na zjevně nedůvodné opakované návrhy na vydání předběžných opatření, jež směřují

---

¹¹⁴ „*Nepochybně totiž může nastat situace, při které by nařízením předběžného opatření mohla vzniknout škoda či jiná újma v řádech milionů korun, ale navrhovatel takovými prostředky nedisponuje. V takovém případě nelze doplatek jistoty uložit, resp. ne ve výši, jejíž složení nelze po navrhovateli spravedlivě požadovat.*“ in DUBA, Jiří. *Předběžné opatření v právu nekalé soutěže: právní stav ke dni 31. května 2017*. Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-228-8, s. 40.

¹¹⁵ Stalo se tak prostřednictvím zákona č. 296/2017 Sb., Zákon č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

pouze ke zneužití práva.¹¹⁶ Nicméně pokud by návrh na nařízení předběžného opatření měl směřovat *pouze* ke zneužití práva, neměly by být dány podmínky odůvodňující nařízení takového předběžného opatření a soud by měl návrh odmítnout. Praktický dopad tohoto ustanovení tedy nebude zcela v souladu se záměrem zákonodárce předestřeným v důvodové zprávě.

Další nedostatek této zákonné úpravy navíc podle Grygara spočívá v tom, že dle dikce zákona nemá soud možnost „*kvalifikované úvahy, zda vlastně jde o šikanózní (právo zneužívající) návrh, či nikoliv, a na základě toho rozhodnout, zda k uložení doplatku přistoupí, či nikoliv.*“¹¹⁷ Pokud soud shledá naplnění všech tří podmínek, tedy že i) jde o opětovný návrh, ii) ve věci týchž účastníků a iii) obdobných důvodů nebo obdobného cíle, nezbyvá mu než navrhovatele vyzvat k doplatku jistoty, přestože se o šikanózní návrh vůbec nemusí jednat.

Vedle tohoto nedostatku Grygar upozorňuje také na skutečnost, že oba případy uložení doplatku jistoty podle § 75b odst. 1 OSŘ jsou na sobě zcela nezávislé a neprovázané. V praxi tedy může dojít k situaci, kdy bude soud ukládat doplatek jednak za účelem zajištění škody či jiné újmy a jednak z důvodu opětovaného návrhu.¹¹⁸

Ve světle výše uvedeného tak podle Grygara dochází k ohnutí původního smyslu doplatku jistoty, kterým je preventivně-reparační funkce, která bude v praxi nahrazena funkcí odrazovací (od podání nového návrhu). Takový stav lze pak označit za znemožnění přístupu ke spravedlnosti jako takové,¹¹⁹ s čímž je dle mého názoru nutno souhlasit. V důvodové zprávě lze nicméně najít argumentaci směřující ke zmírnění výše popsané tvrdosti zákonné úpravy, když jsou zde uvedeny případy, kdy není nutné doplatek jistoty u opětovného návrhu skládat. Jedná se např. o podání opětovného návrhu za situace, kdy byl předchozí návrh na nařízení předběžného opatření odmítnut

---

¹¹⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹¹⁷ GRYGAR, Jiří. Doplatek jistoty u opětovného návrhu na nařízení předběžného opatření. *Bulletin advokacie, odborný právní portál* [online] [cit. 11.03.2019]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/doplatek-jistoty-u-opetovneho-navrhu-na-narizeni-predbezneho-opatreni?browser=full>.

¹¹⁸ Tamtéž.

¹¹⁹ Tamtéž.

z důvodů podle § 75a OSŘ nebo pokud byl návrh původního předběžného opatření odmítnut z důvodů formálních chyb.¹²⁰ Jak ale uvádí Grygar, důvody pro neuložení doplatku jistoty by se lépe (než v důvodové zprávě) vyjímaly v samotném textu zákona.¹²¹

2.4.2. Doplatek jistoty podle § 76h OSŘ

Po nařízení předběžného opatření již soud nemůže k uložení doplatku jistoty přistoupit jinak než na základě návrhu toho, komu byla předběžným opatřením uložena povinnost, a to podle § 76h OSŘ. Podmínkou vyhovění takovému návrhu na uložení doplatku jistoty je ovšem trvání účinků předběžného opatření. Dále musí být v návrhu obsaženo zejm. odůvodnění, proč a v jaké výši by mohla škoda nebo jiná újma vzniknout, označení důkazních prostředků, a navrhovaná výše doplatku.¹²² S ohledem na dispoziční zásadu je soud vázán navrženou výší doplatku v tom smyslu, že nemůže stanovit doplatek vyšší.

2.4.3. Lhůta ke složení doplatku jistoty

U doplatku jistoty podle § 75b odst. 1 i § 76h platí, že navrhovatel je povinen složit doplatek jistoty do 3 dnů od doručení výzvy. Tuto lhůtu soud nemůže prodloužit, jelikož se jedná o lhůtu zákonnou.

Stanovení třídní lhůty ke složení doplatku jistoty je však problematické z hlediska absence zákonného omezení výše doplatku. Zejména s ohledem na výši škody, která může být předběžným opatřením způsobena např. v obchodních věcech, může být doměřen značný doplatek a lhůta 3 dnů (včetně dnů pracovního klidu) se pak jeví jako poměrně přísná.

---

¹²⁰ in Důvodová zpráva k zákonu č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹²¹ GRYGAR, Jiří. Doplatek jistoty u opětovného návrhu na nařízení předběžného opatření. *Bulletin advokacie, odborný právní portál* [online] [cit. 11.03.2019]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/doplatek-jistoty-u-opetovneho-navrhu-na-narizeni-predbezneho-opatreni?browser=full>.

¹²² JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

2.4.4. Následky nesložení doplatku jistoty

Nesložení doplatku jistoty v zákonné lhůtě 3 dnů není důvodem pro odmítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření, na rozdíl od nesložení samotné jistoty. OSŘ totiž počítá pro případ nesložení doplatku jistoty s odlišnou sankcí, když v § 77 odst. 2 věty druhé stanoví, že pokud navrhovatel ve stanovené lhůtě nesloží doplatek jistoty, předseda senátu předběžné opatření zruší. Proti usnesení o zrušení předběžného opatření je odvolání přípustné.¹²³

2.5 Vliv plurality navrhovatelů na povinnost složit jistotu a její doplatek

Poslední věta prvního odstavce § 75b OSŘ řeší situaci, kdy návrh na předběžné opatření podalo více navrhovatelů. V takovém případě jsou navrhovatelé povinni složit jistotu i její doplatek společně a nerozdílně, bez ohledu na povahu jejich společenství.

2.6 Osvobození od povinnosti složit jistotu

Povinnost složit jistotu a její doplatek neplatí univerzálně pro všechny navrhovatele. OSŘ v § 75b odst. 3 obsahuje výčet případů, které jsou z povinnosti složit jistotu a její doplatek podle § 75b odst. 1 vyňaty. Tento výčet přitom zahrnuje podmínky jak věcného, tak osobního osvobození. Při rozhodování o návrhu na nařízení předběžného opatření musí soud zkoumat, zda se nejedná o takto osvobozený případ, přičemž v pochybnostech by měl soud mít za to, že jsou podmínky pro osvobození dány, aby nedošlo ke zmaření účelu předběžného opatření formalistickým odmítnutím návrhu na nařízení předběžného opatření pro nesložení jistoty.¹²⁴

Z věcného hlediska jsou z povinnosti složit jistotu a její doplatek podle § 75b vyloučeny návrhy na nařízení předběžného opatření ve věcech výživného, v pracovních věcech a ve věcech náhrady újmy na zdraví.¹²⁵

---

¹²³ Ustanovení § 201 ve spojení s § 202 OSŘ.

¹²⁴ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹²⁵ Ustanovení § 75b odst. 3 písm. a) – c) OSŘ.

Osobní osvobození se pak týká případů, kdy navrhovatel spolu s podáním návrhu na nařízení předběžného opatření osvědčí, že jsou u něj dány podmínky pro osvobození od soudního poplatku dle § 138 OSŘ¹²⁶, a nejedná se v případě návrhu o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva.¹²⁷ Druhý (a poslední) případ osobního osvobození uvedený v OSŘ v § 75b odst. 3 písm. e) pak reaguje na situaci, kdy existuje nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by navrhovateli mohla vzniknout újma, a navrhovatel spolu s podáním návrhu na nařízení předběžného opatření osvědčí, že jistotu bez své viny nemohl složit.¹²⁸ Podmínka hrozící újmy a existujícího prodlení pak musí být splněna kumulativně.

O osvobození od povinnosti složit jistotu soud nevydává zvláštní rozhodnutí a osvobození si posoudí sám jako předběžnou otázku. Důvody a úvahy, které ho k osvobození vedly, pak soud zahrne do odůvodnění meritorního rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření.¹²⁹

Ve vztahu k částečnému osvobození od jistoty pak zkoumaná odborná literatura povětšinou mlčí. Světlou výjimkou je Duba, podle něhož lze o částečném osvobození přinejmenším uvažovat, a to analogicky k úpravě částečného osvobození od soudního poplatku dle § 138 a n. OSŘ. U osobního osvobození od jistoty dle § 75b odst. 3 písm. d) OSŘ lze pak ve prospěch částečného osvobození argumentovat nejen analogií, ale přímo zákonným odkazem na § 138 OSŘ.¹³⁰

V rámci úpravy osvobození od jistoty a jejího doplatku lze narazit na výkladové obtíže, které pramení z (dle mého názoru) nepřiliš zdařilé formulace § 75b odst. 3, který zní takto: „*Odstavce 1 a 2 neplatí, ...*“ (následuje výčet osvobozených případů popsaný výše). Doslovný výklad tohoto ustanovení se jeví jako problematický speciálně ve

---

¹²⁶ Ustanovení § 75b odst 3 písm. d) OSŘ.

¹²⁷ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹²⁸ Ustanovení § 75b odst 3 písm. e) OSŘ.

¹²⁹ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád. 2. vydání*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 299. ISBN 978-80-7400-673-9.

¹³⁰ DUBA, Jiří. *Předběžné opatření v právu nekalé soutěže: právní stav ke dni 31. května 2017*. Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-228-8, s. 39.

vztahu k osvobození podle § 75b odst. 3 písm. e) OSŘ. Takovým výkladem lze totiž dojít k závěru, že v případě osvobození od jistoty nebude soud v žádném případě oprávněn vyzvat navrhovatele podle § 75b odst. 1 OSŘ ke složení doplatku, tedy ani za situace, kdy je již v možnostech navrhovatele doplatek jistoty složit.¹³¹ Osobně se přikláním k názoru Hrnčířika, dle něhož je v případě § 75b odst. 3 písm. e) nutno posuzovat, zda trvají obě kumulativně dané podmínky pro takovéto osvobození. Pokud podmínky trvají, nelze uložit povinnost složit doplatek jistoty, pokud netrvají, tuto povinnost uložit lze. Toto nad rámec výše uvedeného Hrnčířík dovozuje i pro osobní osvobození podle § 75b odst. 3 písm. d).¹³²

Nedostatek úpravy osvobození od povinnosti složit doplatek jistoty nalézám také ve skutečnosti, že možnost osvobození zákon stanoví pouze v případě stanovení doplatku jistoty podle § 75b odst. 1 OSŘ, zatímco pro případy stanovení doplatku jistoty v režimu § 76h OSŘ není osvobození od povinnosti složit doplatek jistoty umožněno, v důsledku čehož lze vyzvat navrhovatele ke složení doplatku jistoty i v případech, ve kterých již soud shledal splnění podmínek pro osvobození od povinnosti složit jistotu a její doplatek podle § 75b odst. 3 OSŘ.

2.7 Vrácení jistoty

Pakliže nastane situace, kdy (potenciálně) nařízené předběžné opatření nemůže vést ke vzniku škody na straně toho, komu jím byla uložena povinnost, složená jistota pozbývá svého účelu a musí být navrhovateli vrácena. Na tuto potřebu reaguje OSŘ v § 75b odst. 4, když stanoví následující: *„Byl-li návrh na nařízení předběžného opatření pravomocným usnesením soudu prvního stupně zamítnut, byl-li tento návrh pravomocně odmítnut nebo bylo-li řízení o tomto návrhu pravomocně zastaveno, soud složenou jistotu vrátí. V případě, že soud nařídil předběžné opatření, bude jistota vrácena, jestliže marně uplyne lhůta k žalobě podle § 77a odst. 2 nebo jestliže nabylo právní moci rozhodnutí soudu o žalobě podané podle § 77a odst. 2 a z tohoto rozhodnutí vyplývá, že jistota nebude použita k uspokojení práva na náhradu škody nebo jiné*

---

¹³¹ Nenavrhne-li ovšem uložení doplatku ten, jemuž byla předběžným opatřením uložena povinnost podle § 76h OSŘ.

¹³² HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 192.

újmou.“

Nad rámec zákonného výčtu pak Jirsa vyjmenovává modelové situace, v nichž dochází k vrácení složené jistoty:

- návrh na nařízení předběžného opatření je odmítnut pro vady podle § 75a odst. 1 OSŘ;
- jistota byla složena, ačkoliv navrhovatel splňuje podmínky pro osvobození od jistoty podle § 75b odst. 3 OSŘ;
- jistota byla zaplácena ve vyšší než zákonné výši;
- došlo ke zpětvzetí návrhu na nařízení předběžného opatření, protože bylo řízení zastaveno;
- řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření bylo zastaveno pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení;
- návrh na nařízení předběžného opatření byl pravomocně zamítnut (případně pokud odvolání proti zamítavému usnesení potvrdil odvolací soud);
- předběžné opatření bylo nařízeno, ale odvolací soud rozhodl o zamítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření;
- předběžné opatření bylo nařízeno a posléze zaniklo pro nepodání žaloby ve věci samé podle § 76 odst. 3 OSŘ;
- nařízené předběžné opatření zaniklo podle § 77 OSŘ.¹³³

Tento výčet ale není konečný, jelikož mimo výše uvedené hovoří Hrnčířík o takzvaných „jiných příčinách“, pro které nárok na náhradu škody nebo jiné újmy nemůže vzniknout. Pro ilustraci uvádí příklad, kdy *„dojde k zániku (zrušení) předběžného opatření proto, že ti, kterým byla předběžným opatřením uložena povinnost, uzavřou narovnání (smír) ve věci samé, v rámci kterého dojde ke zřeknutí se práva na náhradu škody (příp. souhlasu povinných s vrácením jistoty).“* V takovém případě již soud nemusí vyčkávat s vrácením jistoty na uplynutí 6měsíční lhůty podle § 77a odst. 2 OSŘ.¹³⁴

---

¹³³ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹³⁴ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 193.

O vrácení jistoty soud rozhoduje samostatným výrokem, přičemž ve výroku musí být uvedeno, že k vrácení dojde až poté, co rozhodnutí o vrácení nabyde právní moci.¹³⁵

Dle Jirsy soud vrátí jistotu navrhovateli co nejdříve po právní moci rozhodnutí (rozhodného pro vrácení jistoty). S vrácením by soud neměl otálet, jelikož při opožděném vrácení či průtahách by se mohlo jednat o nesprávný úřední postup ve smyslu ZOŠŠ.

V případech, kdy dochází k postoupení spisu jinému soudu, je spolu se spisem postupována i složená jistota podle § 179b VKŘ. Jistotu potom nebude vracet soud, u kterého byla složena, ale ten, jemuž byla postoupena.

2.8 Opravné prostředky ve vztahu k jistotě a jejímu doplatku

OSŘ připouští odvolání jak proti usnesení o odmítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření pro nesložení jistoty podle § 75b odst. 1 věty první OSŘ, tak i proti usnesení o zrušení předběžného opatření z důvodu nesložení doplatku jistoty podle § 77 odst. 3 věty druhé OSŘ.¹³⁶

Odvolání bude přípustné též proti usnesení o zamítnutí návrhu na uložení povinnosti složit doplatek jistoty podle § 76h OSŘ.¹³⁷

Mezi odbornou veřejností ani soudy však nepanuje shoda v otázce, zda je přípustné odvolání proti výzvě ke složení doplatku jistoty. Dle Vrchního soudu v Olomouci tato výzva totiž nemá povahu usnesení, kterým se upravuje vedení řízení, a odvolání tudíž přípustné bude.¹³⁸ Naopak Vrchní soud v Praze se vyslovil v opačném duchu, když v případě výzvy ke složení doplatku jistoty shledal povahu usnesení, kterým se upravuje vedení řízení.¹³⁹

---

¹³⁵ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 299. ISBN 978-80-7400-673-9.

¹³⁶ Ustanovení § 201 ve spojení s § 202 OSŘ.

¹³⁷ Tamtéž.

¹³⁸ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13.11.2012, č. j. 4 Cmo 386/2012-197.

¹³⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17.6.2014, sp. zn. 5 Cmo 235/2014.

Přikláním se k názoru, že výzva soudu ke složení doplatku jistoty nemá povahu usnesení, kterým se upravuje vedení řízení, jelikož dle judikatury Nejvyššího soudu je takovým usnesením vlastní, že „(...) jde o rozhodnutí, která nemají vliv na rozhodnutí ve věci samé, že se týkají otázek, které v zájmu hospodárného vedení řízení vyžadují rychlé řešení, (...).“¹⁴⁰ Ani jeden z těchto znaků není v případě výzvy ke složení doplatku jistoty naplněn, neboť vliv na rozhodnutí ve věci samé je založen následkem neuposlechnutí výzvy ke složení doplatku jistoty v podobě zrušení předběžného opatření a 3denní lhůta k plnění není spjata s hospodárností řízení, ale s efektivním zajištěním náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením.

Pro úplnost opakuji, že v případě usnesení, jímž bylo rozhodnuto o předběžném opatření, není v souladu s § 238 odst. 1 písm. e) dovolání přípustné.

2.9 Srovnání institutu jistoty podle OSŘ a vybrané zahraniční právní úpravy

2.9.1. Jistota v rakouském občanském procesním právu

Úprava předběžných opatření v rakouském civilním řízení je v obsažena v exekučním řádu (*Exekutionsordnung*), a to konkrétně v ustanoveních § 378 a n.

Zásadní koncepční odlišnost české a rakouské úpravy lze pak mimo zařazení do odlišných druhů procesních předpisů nalézt již v samotném účelu jistoty. Povinnost k jejímu složení je totiž dle § 390 odst. 1 EO ukládána k „*nahrzení nedostatků v osvědčení pouze zajišťovaného nároku*“,¹⁴¹ zatímco český zákonodárce jako hlavní účel jistoty jmenuje náhradu škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením. Zajištění náhrady škody je ale implikováno i v EO, neboť nedostatky osvědčení jsou spojeny s vyšším rizikem vzniku újmy na straně žalovaného.

---

¹⁴⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21.2.2017, sp. zn. 21 Cdo 3918/2016.

¹⁴¹ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 161.

Další ze zásadních rozdílů spočívá ve skutečnosti, že ve smyslu rakouské úpravy není jistota stanovena obligatorně. Je tedy na úvaze soudu, zda vůbec povinnost složit jistotu uloží a pokud ano, v jaké výši. Pokud soud shledá důvody pro složení jistoty, o této povinnosti rozhodne prostřednictvím usnesení, které bude předcházet nebo bude spojené s nařizovaným předběžným opatřením.¹⁴² Tato úprava má své výhody v tom, že umožňuje výši jistoty lépe přizpůsobit okolnostem případu. Toho lze skrze ustanovení OSŘ dosáhnout obtížně, jelikož možnost individualizace jistoty je značně omezená, jelikož doplatek jistoty lze uložit pouze v případě opětovného návrhu nebo zjevné nedostatečnosti již složené jistoty vzhledem k výši škody a jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením nebo na návrh žalovaného. Předností české úpravy je pak odrazovací funkce jistoty ve vztahu ke svévolným návrhům.

Odlišně jsou stanoveny i následky nesložení jistoty. Zatímco v české úpravě bude návrhovač sankcionován odmítnutím návrhu na nařízení předběžného opatření či zrušením předběžného opatření, dle § 390 odst. 3 EO nemůže být předběžné opatření vykonáváno, pokud jistota nebyla složena. Zejména s ohledem na krátkou lhůtu ke složení doplatku jistoty jsem toho názoru, že úprava EO je vhodnější, neboť následek zrušení předběžného opatření dle OSŘ se jeví jako příliš přísný. Odložení vykonatelnosti je navíc dostatečně způsobilý nástroj k zamezení vzniku škody na straně žalovaného.

V rámci EO rakouský zákonodárce zakotvil také institut, jež OSŘ nezná, totiž jistotu skládanou žalovaným. Složení jistoty může soud žalovanému umožnit jak na návrh návrhovače předběžného opatření podle § 389 odst. 2 EO, tak ze své vlastní iniciativy podle § 391 odst. 1 věty druhé EO. Složením takové jistoty pak může žalovaný docílit zastavení výkonu exekuce nebo zrušení předběžného opatření.¹⁴³ I z pohledu českého práva jde o smysluplnou a žádoucí úpravu, jelikož „*leckdy má odpůrce zájem (zejména aby předešel škodě), jakož i možnosti (např. finanční prostředky) zamezit výkonu*

---

¹⁴² HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 162.

¹⁴³ Ustanovení § 399 odst. 1 bod 3 EO.

*vydaného předběžného opatření, přestože je současně připraven se bránit ve věci samé (což však není z hlediska procesního instrumentária dostatečně reflektováno).*¹⁴⁴

2.9.2. Jistota ve slovenském občanském procesním právu

Slovenská úprava jistoty ve věcech předběžných opatření v civilním sporném řízení je oproti OSŘ pojata velmi střídmě. Jediný případ, kdy může soud v předběžném řízení uložit povinnost složení jistoty, je upraven v § 342 CSP, který je ovšem aplikovatelný výlučně na zajištění náhrady škody nebo jiné újmy způsobené porušením nebo ohrožováním práva duševního vlastnictví.

O výši jistoty rozhodne soud na návrh navrhovatele neodkladného opatření samostatným usnesením, v němž určí také lhůtu k jejímu složení.¹⁴⁵ Ve zbytku upravuje CSP pouze podmínky vrácení jistoty a způsob uspokojení navrhovatele z jistoty obdobně jako § 75b odst. 4 OSŘ s tím rozdílem, že CSP nestanoví žádnou lhůtu, po dobu jejíhož trvání by soud složenou jistotu zadržoval a s jejímž marným uplynutím by zanikalo právo na náhradu škody či jiné újmy. Soud jistotu vrátí také v případě, kdy nebyla podána žaloba ve věci samé ve lhůtě určené soudem, a to za předpokladu, že taková povinnost byla navrhovateli uložena.¹⁴⁶

2.10 Jistota ve věcném záměru civilního řádu soudního

V navrhované úpravě institutu jistoty lze spatřovat projev inspirace rakouskou legislativou. Přiblížení EO je patrné zejména ve zrušení zákonné výše jistoty, vyplývající z bodu č. 423 ČRS. Tento krok je možné hodnotit pozitivně, jelikož tak lze dosáhnout lepší možnosti individualizace jistoty okolnostem případu. Velmi pozitivně lze také hodnotit upuštění od stanovení výlučně peněžité formy jistoty. Nově by tudíž mohla být jistota složena např. i ve formě finanční záruky.

---

¹⁴⁴ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 163.

¹⁴⁵ Ustanovení § 342 odst. 1 CSP.

¹⁴⁶ CSP totiž odlišně od § 76 odst. 3 OSŘ nestanoví obligatorní podání žaloby ve věci samé.

Odlišně od OSŘ pak ČRS nepočítá s věcným osvobozením od povinnosti složit jistotu. Nezahrnutí možnosti věcného osvobození ale ČRS nijak neodůvodňuje, a proto nelze vyloučit, že jde o opomenutí.

Významnou změnu představuje následek nesložení jistoty, kterým je nově odložení účinnosti předběžných opatření. Jak uvádím v kapitole 2.4.3, současná právní úprava nesložení jistoty je dle mého názoru příliš přísná, a proto tuto koncepci hodnotím kladně. V tomto smyslu je nicméně problematický bod č. 425 ČRS, v němž je jako následek nesložení jistoty uvedeno rovněž zrušení předběžného opatření. Tyto dva následky si tedy konkurují, což může vést k výkladovým i aplikačním problémům.

V bodě č. 424 pak ČRS zakotvuje možnost uložení povinnosti složení jistoty a jejího doplatku po nařízení předběžného opatření, ovšem pouze na návrh účastníků předběžného řízení (tedy i navrhovatele), což je plně v souladu s dispoziční zásadou. Zároveň je chvályhodné, že byla opuštěna úprava doplatku jistoty v případě opětovného návrhu.

Navrhované úpravě lze dle mého názoru vytknout tři věci, a to i) absenci výslovné úpravy následku nesložení doplatku jistoty, ii) nezahrnutí rakouského institutu složení jistoty žalovaným, který by mohl vést k dosažení větší procesní rovnosti účastníků předběžných řízení a nakonec iii) dvojí následek nesložení jistoty.

3 NÁHRADA ŠKODY A JINÉ ÚJMY ZPŮSOBENÉ PŘEDBĚŽNÝM OPATŘENÍM

3.1 Účel a povaha zákonné úpravy náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením

Jak vyplývá z předchozí části této práce, institut jistoty je úzce spojen s právní úpravou náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením podle § 77a OSŘ, jelikož účelem jistoty je především předejít situaci, kdy by navrhovatel nebyl po nařízení předběžného opatření schopen či ochoten škodu či jinou újmu nahradit.

Účelem úpravy § 77a OSŘ je pak stanovení zvláštních pravidel pro efektivní náhradu škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením a zejména také jisté narovnání situace, kdy je předběžné opatření zásadně nařizováno na základě osvědčení skutečností tvrzených navrhovatelem bez slyšení protistrany, v důsledku čehož je navrhovatel zvýhodněn. Za toto zvýhodnění ale navrhovatel „doplácí“ tím, že v řadě případů nese odpovědnost škodu a jinou újmu způsobenou předběžným opatřením. Slovy Hrnčířika „...procesní předpisy opravňují navrhovatele, aby využil institutu předběžného opatření, avšak tzv. na vlastní nebezpečí, a to též pod rizikem zostřené odpovědnosti.“¹⁴⁷

V poměru k obecné právní úpravě pak § 77a OSŘ představuje speciální odpovědnostní podstatu. Zvláštností tohoto ustanovení je jeho smíšená povaha, jelikož v sobě kombinuje procesněprávní i hmotněprávní normu.

3.2 Odpovědnostní klauzule náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením

Povinnost k náhradě škody způsobené předběžným opatřením OSŘ stanoví v § 77a odst. 1 věty první takto: „Zaniklo-li nebo bylo-li zrušeno nařízené předběžné opatření z jiného důvodu než proto, že návrhu ve věci samé bylo vyhověno, nebo proto, že právo

---

¹⁴⁷ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 145.

*navrhovatele bylo uspokojeno, je navrhovatel povinen nahradit škodu a jinou újmu každému, komu předběžným opatřením vznikla.*¹⁴⁸

Doslovným výkladem lze dojít k jednoznačnému závěru, že až na dvě výjimky je navrhovatel v případě zániku či zrušení předběžného opatření vždy povinen k náhradě škody či jiné újmy. S tím však nesouhlasí Hrnčířík, který k odlišným závěrům dochází prostřednictvím komparativního a teleologického výkladu. Rakouské i německé právo totiž odpovědnostní klauzuli povinnosti k náhradě škody spojuje s neoprávněností předběžného opatření,¹⁴⁹ přičemž není možné dohledat logické vysvětlení, proč se český zákonodárce při konstrukci odpovědnostní klauzule nevydal stejným směrem. To však neznamena, že by z důvodu absence explicitního zakomponování podmínky neoprávněnosti předběžného opatření byla tato neoprávněnost pro vznik povinnosti k náhradě škody a jiné újmy bezvýznamná, jakási idea neoprávněnosti je totiž přítomna i v jádru odpovědnostní klauzule podle § 77a odst. 1 OSŘ a při rozhodování o žalobě podle § 77a odst. 2 OSŘ je nutné ji zohlednit.¹⁵⁰

Hrnčířík dále podrobně analyzuje jednotlivé případy spadající do rámce odpovědnostní klauzule podle § 77a odst. 1 OSŘ, v nichž by podle doslovného výkladu této klauzule měl být navrhovatel bez dalšího povinen k náhradě škody a jiné újmy. Dochází pak k obecnému závěru, že jako „jednoznačné se jeví jen takové chápání striktní odpovědnosti [ve smyslu doslovného výkladu § 77a OSŘ - pozn. autorky] za „nesprávně“ vydané předběžné opatření, kdy v jeho základech chybí zajišťované právo.“ Jiné případy chybně vydaných předběžných opatření (tj. nedostatek procesních podmínek a nedostatek osvědčení) by samy o sobě neměly vést ke vzniku povinnosti nahradit škodu či jinou újmu a je nutné je posuzovat individuálně podle okolností případu.¹⁵¹

---

¹⁴⁸ Toto ustanovení představuje odpovědnostní klauzuli náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením podle OSŘ.

¹⁴⁹ Neoprávněností se přitom rozumí absence „hlavního“ práva navrhovatele, k jehož zajištění je předběžné opatření nařizováno, nikoliv rozpor s právními předpisy.

¹⁵⁰ HRNČÍŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 145.

¹⁵¹ Tamtéž, s. 147–152.

Takovéto zamyšlení je ale v rámci odborné literatury ojedinělé a ostatní autoři se zaměřují spíše na praktické dopady odpovědnostní klauzule. Kupříkladu Jirsa tak nabízí demonstrativní výčet situací, kdy může osoba, již byla předběžným opatřením způsobena škoda či jiná újma, podat žalobu podle § 77a odst. 2 OSŘ. Zejména půjde o tyto eventuality:

- po nařízení předběžného opatření navrhovatel neuspěl s žalobou ve věci samé;
- předběžné opatření zaniklo pro nepodání žaloby ve věci samé v zákonné lhůtě;
- odvolací soud změnil napadené usnesení soudu prvního stupně tak, že návrh na nařízení předběžného opatření zamítl;
- navrhovatel vzal návrh na nařízení předběžného opatření zpět před uplynutím lhůty k podání odvolání proti nařízenému předběžnému opatření; aj.¹⁵²

Jirsa upozorňuje, že se jedná o situace, kdy bylo předběžné opatření zrušeno či zaniklo z důvodů, které navrhovatel zavinil sám (např. nepodal žalobu ve věci, bezdůvodně vzal návrh na nařízení předběžného opatření zpět atd.) a navrhovatel tak prostřednictvím odpovědnostní klauzule nese důsledky svého nezodpovědného jednání.¹⁵³ Zároveň ale někteří autoři upozorňují na svízelnost situace, kdy předběžné opatření zanikne z důvodu uplynutí doby, na kterou bylo nařízeno. V souladu s doslovným výkladem by pak takový navrhovatel měl povinnost k náhradě škody a jiné újmy podle § 77a OSŘ, přestože o nezodpovědném jednání v tomto případě nelze hovořit, jelikož omezení doby trvání předběžného nařízení je zcela na úvaze soudu.¹⁵⁴

Odpovědnostní klauzule náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením se neuplatní v případě pokut ukládaných podle § 351 OSŘ. Ty totiž nemohou být předmětem odškodnění, jelikož nevznikly předběžným opatřením, nýbrž v důsledku

---

¹⁵² JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁵³ Tamtéž.

¹⁵⁴ Tamtéž. Dále také DUBA, Jiří. *Předběžné opatření v právu nekalé soutěže: právní stav ke dni 31. května 2017*. Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-228-8, s. 90.

jeho nerespektování.¹⁵⁵ Jako náhrada škody podle rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 31.5.2012, č. j. 5 Cmo 16/2012-231 nemohou být přiznány ani náklady řízení souvisejících s předběžným opatřením, jelikož se tak má dít zásadně podle ustanovení § 145 OSŘ.

3.3 Subjekty oprávněné k náhradě škody

Dle odpovědnostní klauzule § 77a odst. 1 OSŘ je navrhovatel povinen škodu či jinou újmu způsobenou předběžným opatřením nahradit každému, komu předběžným opatřením vznikla. Právo na náhradu škody či jiné újmy způsobené předběžným opatřením tak náleží nejen osobám, kterým byla předběžným opatřením uložena povinnost, ale i těm, které byly předběžným opatřením dotčeny ve své majetkové, ale i nemajetkové sféře. Nahrazována totiž může být jak škoda (tedy materiální újma) v podobě skutečné škody i ušlého zisku, tak nemajetková újma a případné bezdůvodné obohacení.¹⁵⁶

S uvedeným doslovným výkladem, k němuž se přiklání někteří autoři¹⁵⁷ opět nesouhlasí Hrnčířík, dle něhož je nutno výkladem omezit okruh osob, jimž svědčí právo na náhradu škody a jiné újmy. U třetích osob (jimž nebyla předběžným opatřením uložena povinnost) totiž může ke vzniku škody či jiné újmy dojít pouze za jejich přispění, přičemž nad rámec úpravy § 77a OSŘ se na otázky odpovědnosti za škodu a jinou újmu uplatní obecná pravidla pro vznik odpovědnosti, a to včetně teorie adekvátní příčinné souvislosti, zohlednění spoluzavinění a prevenční povinnosti.^{158 159}

---

¹⁵⁵ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 221.

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 220.

¹⁵⁷ Srov. LEVÝ, Jiří. § 77a. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 321. ISBN 978-80-7400-673-9. Podobně také JIRSA, Jaromír aj. § 77a Předběžná opatření. In Jirsa, Jaromír *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁵⁸ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 221.

¹⁵⁹ K tomu např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.5.2003, sp. zn. 25 Cdo 43/2002: „Byla-li škoda způsobena také (popřípadě výlučně) zaviněním poškozeného, v rozsahu tohoto zavinění je vyloučena odpovědnost škůdce. Jde o určení vzájemného vztahu mezi jednáním poškozeného a škůdce a stanovení podílu, jímž sám poškozený přispěl ke škodlivému následku.“

3.4 Režim odpovědnosti za náhradu škody

Pro vznik povinnosti k náhradě škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením se nevyžaduje zavinění škůdce, odpovědnost za škodu a jinou újmu podle § 77a OSŘ je tedy postavena na objektivním principu. Možnost liberace je přísně limitována pouze na situaci, kdy by ke škodě nebo k jiné újmě došlo i jinak. Je potom na navrhovateli, aby prokázal, že podmínky zproštění odpovědnosti jsou naplněny, což může být značně obtížné.

Další tvrdost úpravy odpovědnosti za škodu a jinou újmu podle § 77a OSŘ vyplývá z rozhodovací činnosti soudů. Nejvyšší soud totiž ve svém rozsudku ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. 29 Cdo 3137/2007 dovodil, že odpovědnost za škodu způsobenou nařízeným předběžným opatřením nese jeho navrhovatel, a to i v případě, kdy odvolací soud změnil předběžné opatření tak, že návrh na jeho nařízení odmítl. Odpovědnost státu za škodu způsobenou předběžným opatřením ve smyslu ZOSŠ je vyloučena, neboť úprava OSŘ je k tomuto zákonu úpravou speciální. Tento závěr aproboval i Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 21.4.2009, sp. zn. II. ÚS 3069/08.

Podle výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu by odpovědnost státu podle ZOSŠ *„přicházela v úvahu pouze tehdy, pokud by nepřicházela v úvahu možnost požadovat náhradu újmy vůči navrhovateli předběžného opatření, tedy např. tehdy, kdyby bylo předběžné opatření vydáno bez návrhu.“*

Jirsa pak dokonce vyslovuje názor, že za *„škodu odpovídá vždy navrhovatel předběžného opatření.“*¹⁶⁰ Opačný názor zastává např. Hrnčířík, podle něhož by měl za škodu a jinou újmu způsobenou předběžným opatřením navrhovatel odpovídat pouze v případě, kdy bylo předběžné opatření nařízeno „neoprávněně“ (viz poznámka pod čarou č. 149).¹⁶¹ V ostatních případech spadajících pod odpovědnostní klauzuli § 77a OSŘ by pak odpovědnost nesl stát. K myšlence aspoň částečné odpovědnosti státu za škodu a jinou újmu způsobenou předběžným opatřením se v podstatě přiklání

---

¹⁶⁰ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁶¹ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 222.

i Ondřejová, která upozorňuje, že přes svůj dočasný charakter je usnesení o nařízení předběžného opatření soudním rozhodnutím, a zvláště v případech, kdy jsou vydána v rozporu se zákonem, by měl stát za tato rozhodnutí nést stejnou odpovědnost, jako je tomu v případech jiných „vadných“ rozhodnutí.¹⁶²

Argumentace uvedená v předchozím odstavci pak ob stojí zejména vzhledem k tomu, že samotný zákonodárce se již de facto odklonil od výlučné odpovědnosti navrhovatele. Povinnost státu k náhradě škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením totiž předvídá i důvodová zpráva k zákonu č. 296/2017 Sb.,¹⁶³ kterým bylo do OSŘ zařazeno ustanovení § 220a, jenž dává soudu prostředek k vydání deklaratorního rozhodnutí o nezákonnosti již zaniklého, zrušeného nebo neúčinného předběžného opatření. Takové rozhodnutí pak může dle důvodové zprávy sloužit jako titul k náhradě škody a jiné újmy způsobené nezákonným předběžným opatřením právě v režimu ZOSŠ za předpokladu, že náhradu škody nebo jiné újmy nelze úspěšně vymáhat po navrhovateli předběžného opatření, protože ten se z této odpovědnosti liberoval.

3.5 Řízení o náhradě škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením

Řízení o náhradě škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením je řízením podle třetí části OSŘ,¹⁶⁴ a proto se uplatní obecná úprava obsažená v této části, ledaže OSŘ stanoví jinak.¹⁶⁵ Řízení je tedy zahajováno na návrh, který se v případě předběžných opatření ve sporném řízení nazývá žalobou.¹⁶⁶

Pro případ řízení o náhradě škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením OSŘ stanoví zvláštní místní a věcnou soudní příslušnost, neboť k projednání a rozhodnutí

---

¹⁶² ONDŘEJOVÁ, Dana. Předběžné opatření ve sporech z nekalé soutěže. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 10, s. 283-290. ISSN 1803-6554.

¹⁶³ Důvodová zpráva k zákonu č. 296/2017 Sb, Zákon č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹⁶⁴ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 321. ISBN 978-80-7400-673-9.

¹⁶⁵ Odlišně od obecných pravidel OSŘ stanoví příslušnost soudu, lhůtu k podání žaloby a uspokojení žalobce ze složené jistoty.

¹⁶⁶ Ustanovení § 77a odst. 2 OSŘ.

o žalobě bude ve smyslu § 77a odst. 3 OSŘ příslušný soud, který rozhodoval o předběžném opatření v prvním stupni.

Významný rozdíl oproti předběžnému řízení pak představuje skutečnost, že ve věci náhrady škody a jiné újmy zákon nevylučuje možnost podání dovolání.¹⁶⁷

3.6 Žaloba na náhradu škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením

Žalobu na náhradu škody a jiné újmy podle § 77a odst. 2 OSŘ je nutné podat v prekluzivní lhůtě 6 měsíců ode dne, kdy předběžné opatření zaniklo, nebo ode dne právní moci usnesení o zrušení předběžného opatření. OSŘ výslovně stanoví, že tuto lhůtu nelze prodloužit. Jelikož se jedná o lhůtu procesní, žaloba musí být v poslední den lhůty doručena soudu.

Vedle dodržení předepsané lhůty k podání žaloby musí žalobce, který chce být ve věci úspěšný, splnit některé další podmínky. Žaloba tak musí splňovat obecné i zvláštní náležitosti podle § 49 odst. 4 a § 79 odst. 1 OSŘ. Vedle toho žalobce musí zaplatit soudní poplatek, jehož výše se bude lišit dle povahy újmy a nárokované výše náhrady.¹⁶⁸

Na straně žalobce dále leží břemeno důkazní a břemeno tvrzení. V souladu s dispoziční zásadou je totiž povinností žalobce prokázat, že předběžné nařízení bylo nařízeno a posléze zaniklo nebo bylo zrušeno z důvodu relevantního pro přiznání náhrady podle ustanovení § 77a OSŘ, dále konkrétní výši škody anebo jiné újmy a zejména pak příčinnou souvislost mezi předchozími body.¹⁶⁹ Ve prospěch žalobce naopak svědčí skutečnost, že nemusí prokazovat zavinění žalovaného, jelikož ve smyslu poslední věty § 77a odst. 1 OSŘ je na žalovaném, aby prokázal liberační důvod, tzn. že by ke škodě či jiné újmě došlo i jinak.

---

¹⁶⁷ Ustanovení § 238 OSŘ.

¹⁶⁸ Položky 1,3 a 4 Sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona o soudních poplatcích.

¹⁶⁹ DUBA, Jiří. *Předběžné opatření v právu nekalé soutěže: právní stav ke dni 31. května 2017*. Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-228-8, s. 91.

K výše uvedeným prokazovaným skutečnostem se již několikrát vyjadřoval Nejvyšší soud. Z příslušných rozhodnutí pak vyplývá důraz kladený na prokázání příčinné souvislosti a také spolehlivého prokázání výše škody nebo jiné újmy. Speciálně pro případy náhrady ušlého zisku Nejvyšší soud uvedl, že „Ušlý zisk musí být vždy specifikován konkrétně, jeho budoucí eventuální dosažení musí být v podstatě nepochybné a nemůže jít jen o hypotetickou zamýšlenou možnost dosažení nějakého zisku.“¹⁷⁰ a „(...) nejde jen o tvrzené zmaření podnikatelského záměru, není-li plánovaný majetkový přínos podložen již existujícími či reálně dosažitelnými okolnostmi, z nichž lze usuzovat, že k zamýšlenému zisku by skutečně došlo, nebýt škodné události. Musí tu být zmíněný „pravidelný běh věci“, tedy taková skladba okolností svědčící o tom, že jednání vedoucí k zisku se již začalo nebo alespoň nepochybně mělo začít naplňovat, a že – nebýt škodlivého zásahu – výsledek by se dostavil.“¹⁷¹ a také „Pro výši ušlého zisku je určující, k jakému rozmnožení majetkových hodnot by u žalobkyně došlo, kdyby nedošlo k vydání předběžného opatření, které by bylo možno s ohledem na pravidelný běh věci očekávat.“¹⁷²

Při formulaci petitu žaloby by žalobce neměl opomenout skutečnost, že právě za účelem náhrady jemu způsobené škody či jiné újmy žalovaný již dříve složil jistotu, ledaže byl od jejího složení osvobozen. Žalobní petit pak může podle Jirsy vypadat například následovně: „Žalovaný je povinen zaplatit do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 30 000 Kč, přičemž tato pohledávka bude uspokojena z jistoty, kterou žalovaný složil dne 6.4.2012 u Okresního soudu v Mostě ve věci sp. zn. 30 Nc 1252/2012.“¹⁷³

Jirsa dále zdůrazňuje, že žalobce by měl také zvážit, zda složená jistota dostatečně pokrývá jím navrhovanou výši náhrady škody a jiné újmy a pokud ne, tuto skutečnost by měl do petitu zahrnout též. Žalobní petit by v tomto případě mohl být formulován takto: „Žalovaný je povinen zaplatit do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku celkem 100 000 Kč, přičemž částka 50 000 Kč bude žalobci vyplacena z jistoty, kterou žalovaný

---

¹⁷⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22.11.2014, sp. zn. 25 Cdo 2912/2012.

¹⁷¹ Tamtéž.

¹⁷² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 23 Cdo 2416/2012.

¹⁷³ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

složil dne 6.4.2014 u Okresního soudu v Mostě ve věci sp. zn. 30 Nc 1252/2014, a zbylých 50 000 Kč je žalovaný povinen zaplatit žalobci ze svých dalších prostředků.“¹⁷⁴

O žalobě na náhradu škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením rozhoduje soud meritorně rozsudkem.¹⁷⁵

3.7 Varianty uspokojení žalobce z jistoty

Za optimální lze považovat situaci, kdy soud žalobci přizná náhradu škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením ve výši, která odpovídá složené jistotě včetně jejího eventuálního doplatku. V takovém případě bude poté, co rozhodnutí o přiznání náhrady nabyde právní moci, žalobce uspokojen z této jistoty.

Druhá, pro žalovaného příznivější varianta, spočívá v dostatečnosti složené jistoty v tom smyslu, že po nahrazení škody a jiné újmy přiznané žalobci nebude jistota vyčerpána. Stejně jako v případě vrácení jistoty podle kapitoly 2.7 této práce, soud by ani v tomto případě neměl otálet s vrácením zbylé částky žalovanému, jelikož při opožděném vrácení či průtazích by se mohlo jednat o nesprávný úřední postup ve smyslu ZOSS.

Pro žalobce je pak nejméně příznivá třetí varianta, při níž složená jistota včetně doplatku nestačí k jeho uspokojení. OSŘ ale pamatuje i na tuto možnost, když v § 77a odst. 4 stanoví, že povinnost nahradit škodu nebo jinou újmu, kterou nezajišťuje složená jistota, není částečným uspokojením žalobce z jistoty dotčena.¹⁷⁶ V takovém případě soud ve výroku rozsudku, kterým rozhoduje o náhradě škody jiné újmy, uloží žalovanému povinnost nahradit částku zbývající po odečtení jistoty ze svých vlastních prostředků. Pokud pak žalovaný tuto svou povinnost nesplní ve stanovené lhůtě

---

¹⁷⁴ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁷⁵ Ustanovení § 152 odst. 1 OSŘ.

¹⁷⁶ Totéž bude platit, pokud by nebyla jistota složena vůbec z důvodu osvobození od povinnosti složit jistotu dle § 75b odst. 3 OSŘ.

dobrovolně, žalobci nezbývá, než k vymožení své pohledávky využít soudního výkonu rozhodnutí nebo exekuce.¹⁷⁷

Pokud je náhrada škody nebo jiné újmy přiznána více poškozeným, soud mezi ně jistotu rozdělí poměrně. Opět platí, že částečným uspokojením poškozených ze složené jistoty není ve zbytku povinnost žalovaného k náhradě škody dotčena.¹⁷⁸

3.8 Srovnání náhrady škody a jiné újmy podle OSŘ a vybrané zahraniční právní úpravy

3.8.1. Náhrada škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením v rakouském občanském procesním právu

Přestože EO položil základy současné české úpravě OSŘ, v důsledku zásahů českého zákonodárce¹⁷⁹ lze narazit na řadu rozdílů v obou úpravách. Tyto odlišnosti spočívají zejména.:

- v rozdílné úpravě odpovědnostní klauzule. Právní úpravu náhrady škody způsobené předběžným opatřením lze (stejně jako v případě jistoty k jejímu zajištění) nalézt v EO, konkrétně v § 394. Dle prvního odstavce tohoto ustanovení je navrhovatel povinen nahradit škodu způsobenou nařízeným předběžným opatřením, pokud: i) neuspěl s návrhem ve věci samé, ii) návrh na nařízení předběžného opatření se ukáže být jinak neoprávněný (viz poznámka pod čarou č. 149), a nebo pokud iii) navrhovatel nepodal žalobu ve věci samé nebo návrh na výkon předběžného opatření v určené lhůtě. Odpovědností klauzule dle § 77a odst. 1 věty první OSŘ je naopak pojata jako negativní, tzn. vyjmenovává případy, kdy nárok na náhradu škody a jiné újmy nevzniká.

---

¹⁷⁷ JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁷⁸ Ustanovení první věty za středníkem § 77a odst. 4 OSŘ.

¹⁷⁹ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 26.

- v režimu projednání nároku na náhradu škody, které bude probíhat v rámci předběžného řízení,¹⁸⁰ zatímco v České republice se tak děje v rámci samostatného řízení.
- v důvodu zániku nároku na náhradu škody, neboť tento podle rakouského práva podléhá promlčení, zatímco v souladu s § 77a odst. 2 OSŘ dochází k jeho prekluzi. V souladu s tím EO na rozdíl od OSŘ nestanoví zvláštní prekluzivní lhůtu pro podání žaloby na náhradu škody způsobenou předběžným opatřením.
- v povaze nahrazované újmy, neboť v rámci úpravy § 394 EO je předvídána pouze náhrada materiální újmy (tzn. skutečné škody a ušlého zisku), nemateriální újma pak bude nahrazována podle obecné právní úpravy.¹⁸¹
- v absenci možnosti liberace škůdce.¹⁸²

3.8.2. Náhrada škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením ve slovenském občanském procesním právu

Úprava náhrady škody a jiné újmy způsobené neodkladným opatřením je v CSP pojata podobně stroze, jako je tomu v případě jistoty k jejímu zajištění. Odpovědnostní klauzule náhrady škody a jiné újmy podle § 340 odst. 1 CSP přitom (v překladu) doslova odpovídá znění § 77a odst. 1 věty první OSŘ.

Ve druhém (a také posledním) odstavci § 340 pak CSP vylučuje aplikaci odpovědnostní klauzule dle předchozího odstavce na neodkladná opatření ve věcech domácího násilí, čímž ale nejsou dotčena všeobecná ustanovení o odpovědnosti za škodu.

Dále CSP náhradu škody a jiné újmy způsobené neodkladným opatřením neupravuje a ve zbytku se tedy uplatní obecné slovenské právní předpisy.

---

¹⁸⁰ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7, s. 26.

¹⁸¹ Tamtéž, s. 146.

¹⁸² Tamtéž, s. 144.

3.9 Náhrada škody a jiné újmy ve věcném záměru civilního řádu soudního

Změny v úpravě náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením podle bodů 429 – 431 ČŘS jsou (na rozdíl od úpravy jistoty) spíše kosmetické, a až na několik drobnějších odchylek dochází k převzetí znění § 77a OSŘ.

V odpovědnostní klauzuli dochází k nahrazení výrazu „škody a jiné újmy“ výrazem „újmy“, což je bez většího významu, jelikož se ve smyslu občanského hmotného práva jedná o totéž. Ve stejném duchu by nově neměl navrhovatel nahrazovat škodu „každému“, ale „odpůrci nebo třetí osobě“, čímž opět nedochází ke změně významu.

Nově by dále nemělo k vyloučení povinnosti k náhradě újmy stačit, že „právo navrhovatele bylo uspokojeno“ bez dalšího. Podle CSŘ totiž musí právo navrhovatele uspokojit přímo odpůrce. Pokud tedy právo navrhovatele uspokojí osoba odlišná od odpůrce, navrhovatel bude mít dále povinnost k náhradě újmy. Tato změna je dle mého názoru racionální a vhodná. Nelze totiž vyloučit situaci, kdy k uspokojení práva navrhovatele dojde např. bez vědomí odpůrce. Ve smyslu současné úpravy § 77a odst. 1 OSŘ by pak odpůrce přišel o nárok na náhradu škody, třebaže by se stavěl proti uspokojení práva navrhovatele.

Dále je navrhováno vypuštění stávající druhé věty § 77a odst. 4 OSŘ, podle něhož není povinnost navrhovatele nahradit škodu nebo jinou újmu, která nebyla zajištěna jistotou, částečným uspokojením poškozeného dotčena. Dle mého názoru tento závěr vyplývá z občanského hmotného práva, a proto není třeba jej znovu reprodukovat v rámci procesního předpisu.

Kladně lze též hodnotit vypuštění zákazu prominutí zmeškání lhůty k podání žaloby na náhradu škody způsobené předběžným opatřením, jelikož nelze vyloučit např. možnost vzniku újmy i po uplynutí této 6měsíční lhůty.

ZÁVĚR

Předběžná opatření představují velice významný institut občanského procesního práva, a to zejména s ohledem na jejich nezastupitelný podíl na efektivním zajišťování práva na spravedlivý proces. Leckdy totiž vystává nutnost prozatímní úpravy poměrů účastníků nebo obava, že by výkon exekuce mohl být ohrožen. Prostřednictvím předběžného opatření je pak ohroženému či zasaženému právu navrhovatele poskytnuta dočasná ochrana, jež bude obvykle následována konečným vyřešením věci meritorním rozhodnutím soudu.

Cílem této diplomové práce bylo nejprve poskytnout čtenáři základní přehled o problematice předběžných opatření ve sporném řízení, jak je upravuje zákon č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, v § 74 až § 77a a § 102, a následně zprostředkovat hlubší vhled do stávající právní úpravy dvou dílčích institutů předběžných opatření, kterými jsou náhrada škody a jiné újmy způsobené předběžnými opatřeními a dále jistota, jež je skládána za účelem zajištění právě takové škody.

V úvodu byly popsány důvody, proč jsem si pro svou diplomovou práci zvolila právě toto téma, jakož i důvody užšího zaměření na výše uvedené dílčí instituty. Dále byla vymezena předběžná opatření ve sporném řízení jako taková předběžná opatření, jež jsou vydávána v řízení podle OSŘ, jelikož předběžná opatření mohou být v občanském soudním řízení vydávána i podle jiných předpisů. Na takové případy ale nelze výsledky této práce bez dalšího vztahovat. Též jsem vysvětlila, proč byly pro účely komparace zvoleny dvě sousední země, totiž Rakousko a Slovensko.

V první části své práce jsem se věnovala analýze současné úpravy předběžných opatření podle OSŘ. Ve vztahu k dále zkoumaným dílčím institutům byla v zájmu zachování přiměřeného rozsahu této práce zvolena cesta podání základních a nezbytných informací o stávající právní úpravě. Až na ustanovení explicitně upravující dva dílčí instituty zkoumané v dalších částech této práce zde byla rozebrána zákonná úprava druhé části OSŘ upravující předběžná opatření a dále též ustanovení § 102 části třetí OSŘ.

V následující části byla podrobně popsána současná právní úprava jistoty skládané za účelem náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením. Jako velmi problematická byla shledána právní konstrukce doplatku jistoty pro podání opětovného návrhu v téže věci podle § 75b odst. 1 OSŘ, neboť ve svém důsledku vede k omezování přístupu ke spravedlnosti jako takové. Další nedostatky byly shledány v oblasti osvobození od povinnosti skládat jistotu, resp. v absenci provázanosti § 75b a § 76h OSŘ, v důsledku čehož může docházet k absurdním důsledkům, neboť osobu již jednou osvobozenou od povinnosti složit jistotu soud může vyzvat ke složení jejího doplatku, navrhne-li takový postup před koncem účinnosti předběžného opatření žalovaný.

Po provedení komparace s rakouskou a slovenskou právní úpravou bylo zjištěno, že inspiraci pro další vývoj civilního procesního předpisu ve vztahu k jistotě v předběžných řízeních lze najít spíše v úpravě rakouské. Ta totiž stanoví jistotu fakultativně a flexibilně, což umožňuje její lepší přizpůsobení okolnostem případu. Rakouské právo navíc za určitých podmínek poskytuje příležitost ke složení jistoty i tomu, komu má být předběžným opatřením uložena povinnost. Takové složení jistoty může vést k zastavení výkonu nebo i ke zrušení předběžného opatření. Zakotvením tohoto institutu lze tedy zlepšit procesní postavení žalovaného a přispět tak k přiblížení se ideálu procesní rovnosti, který není v předběžných řízeních podle OSŘ zcela naplněn. Z tohoto důvodu nemohu kladně hodnotit fakt, že tento institut nebyl zahrnut do navrhované úpravy ČŘS. Naproti tomu oceňuji koncepční změny ČŘS v úpravě jistoty, neboť je zde jistota upravena fakultativně. Velice chvályhodné je též vypuštění doplatku jistoty u opětovného návrhu v téže věci.

Ve třetí části byla opět detailně popsána stávající právní úprava náhrady škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením. Bylo zjištěno, že tato úprava nevykazuje tak závažné nedostatky, jako tomu je v případě předchozí části této práce. Nejvíce komplikovanou se jeví otázka stanovení hranice, kdy je za způsobenou škodu odpovědný návrhvatel a kdy stát. Mezi odbornou veřejností neexistuje převažující názor na jednoznačné řešení této problematiky. Lze nicméně uzavřít, že stát by měl nést odpovědnost za škodu minimálně v případě, kdy bylo předběžné opatření nařízeno nezákonně.

V rámci komparace bylo zjištěno, že rakouská úprava poskytuje mnohem více prostoru pro srovnání a inspiraci i co do úpravy náhrady škody a jiné újmy. Ačkoliv byla shledána řada odlišností (např. podle EO se o nároku na náhradu škody rozhoduje v rámci předběžného řízení, návrhovač nemá možnost liberace, nárok podléhá promlčení a nikoliv prekluzi atd.), žádná z nich neznačí zásadní nedostatek české úpravy. Podobná situace nastává i v rámci věcného záměru ČŘS, kde nejsou provedené změny tolik výrazné, jako je tomu v případě navrhované úpravy jistoty.

K podložení závěrů a argumentace obsažené v této diplomové práci jsem využívala zejména odbornou literaturu a judikaturu. Nelze si stěžovat na nedostatek komentářové literatury, ta však zkoumané téma zpracovává spíše z praktického hlediska. Neocenitelnou se tedy ukázala být v této práci často citovaná Hrnčířikova monografie, jež v rámci české civilistiky představuje ojedinělý exemplář hlubokého právně-teoretického zamyšlení se nad předběžnými opatřeními v civilním řízení.

Z této práce lze vyvodit, že právní úprava předběžných opatření ve sporných řízeních není bezchybná. Zejména existuje prostor pro zajištění větší procesní rovnosti účastníků řízení. Nicméně nelze uzavřít, že by zjištěné nedostatky odůvodňovaly ostrou kritiku předběžných opatření jako takových. Tento institut totiž i ve své stávající podobě zastává v současném systému občanského procesního práva nezastupitelné místo při zajišťování práva na soudní ochranu.

Seznam použitých zkratk

CSP	zákon č. 160/2015 Z. z., civilný sporový poriadok, v platnom znení.
CŘS	civilní řád soudní (věcný záměr).
EO	Exekutionsordnung (rakouský exekuční řád).
EŘ	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
LZPS	usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
VKŘ	instrukce Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 3. 12. 2001 č. j. 505/2001- Org., kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy (vnitřní a kancelářský řád).
ZOSP	zákon č. 549/1991 Sb., České národní rady o soudních poplatcích.
ZOSS	zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

Seznam použitých zdrojů

1. Monografie

HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-622-7.

WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 7., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde Praha, 2014. ISBN 978-80-7201-940-3.

DUBA, Jiří. *Předběžné opatření v právu nekalé soutěže: právní stav ke dni 31. května 2017*. Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-228-8.

SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-673-9.

2. Oborné články

HRNČIŘÍK, Vít. Jistoty k zajištění náhrady škody a náklady řízení, včetně problematiky včasného, pozdějšího a pozdního složení. *Právní rozhledy*, 2013, č. 21, 731 s. ISSN 1210-6410.

JIRSA, Jaromír. Předběžné opatření – účelná i zneužitelná zbraň. *Právní fórum*, 2009, č. 9, 361-367 s. ISSN 1214-7966.

LAVICKÝ, Petr. Odůvodňování usnesení v civilním řízení soudním. *Právní fórum*, 2009, č. 1, s. 6-14. ISSN 1214-7966.

ONDREJOVÁ, Dana. Předběžné opatření ve sporech z nekalé soutěže. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 10, s. 283-290. ISSN 1803-6554.

PREMUS, Roman. Nad novelou občanského soudního řádu aneb Komu slouží jistota. *Bulletin advokacie*. 2005, č. 6, s. 33-34. ISSN 1210-6348.

3. Elektronické zdroje

JIRSA, Jaromír aj. § 74-77a Předběžná opatření. In: JIRSA, Jaromír. *Občanský soudní řád, 1. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99ha1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

JIRSA, Jaromír aj. § 100-102 Průběh řízení. In: Jirsa, Jaromír. *Občanský soudní řád, 2. část: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99hb1963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2019-3-12]. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

DOBROVOLNÁ, Eva; DVOŘÁK, Bohumil; LAVICKÝ, Petr; PULKRÁBEK, Zdeněk; WINTEROVÁ, Alena. Věcný záměr civilního řádu soudního. *Justice.cz* [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR 2017 [cit. 2019-3-11]. Dostupné z: <https://crs.justice.cz/>.

GRYGAR, Jiří. Doplatek jistoty u opětovného návrhu na nařízení předběžného opatření. *Bulletin advokacie, odborný právní portál* [online] [cit. 11.03.2019]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/doplatek-jistoty-u-opetovneho-navrhu-na-narizeni-predbezneho-opatreni?browser=full>.

JIRSA, Jaromír. Splatnosti jistoty za návrh na nařízení předběžného opatření. *Pravniprostor.cz* [online]. Publikováno 26. 05. 2014 [cit. 22. 01. 2018]. ISSN 2336-4114. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/judikatura/procesni-pravo/splatnosti-jistoty-za-navrh-na-narizeni-predbezneho-opatreni>

4. Právní předpisy České republiky

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku ČR, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 549/1991 Sb., České národní rady o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony.

Zákon č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

5. Zahraniční právní předpisy

Rakouský exekuční řád. *Gesetz vom 27. Mai 1896, über das Exekutions- und Sicherungsverfahren (Exekutionsordnung – EO)*. Nr. 79/1896. Dostupné z https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetze_snummer=10001700.

Zákon č. 160/2015 Z. z., civilný sporový poriadok, v platnom znení.

6. Judikatura

Ústavní soud ČR:

Nález ze dne 19. 1. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 16/09.

Nález ze dne 10.5.2017, sp. zn. IV. ÚS 736/17.

Nález ze dne 1.9.2016, sp. zn. II. ÚS 1847/16.

Nález ze dne 3.9.2009, sp. zn. III.ÚS 346/09.

Nález ze dne 12.5.2014, sp. zn. I. ÚS 1008/13.

Usnesení ze dne 24. 7. 2012, sp. zn. II.ÚS 2485/11.

Usnesení ze dne 21.11.2008, sp. zn. III.ÚS 2713/07.

Usnesení ze dne 3.12.2009, sp. zn. II. ÚS 101/09.

Usnesení ze dne 20. 04. 2006, sp. zn. I. ÚS 504/05.

Usnesení ze dne 21.4.2009, sp. zn. II. ÚS 3069/08.

Usnesení ze dne 7.3.2012, sp. zn. II. Ús 3805/11.

Nejvyšší soud

Rozsudek ze dne 30. 8. 2013, sp. zn. 30 Cdo 850/2013.

Rozsudek ze dne 30. 8. 2012, sp. zn. 21 Cdo 1708/2011.

Rozsudek ze dne 19.0.2013, sp. zn. 30 Cdo 3441/2012.

Rozsudek ze dne 28.5.2003, sp. zn. 25 Cdo 43/2002

Rozsudek ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 23 Cdo 2416/2012.

Usnesení ze dne 13. 2. 2007, sp. zn. 33 Odo 417/2005.

Usnesení ze dne 21. 1. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2647/2003.

Usnesení ze dne 12. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4410/2010.

Usnesení ze dne 21.2.2017, sp. zn. 21 Cdo 3918/2016.

Usnesení ze dne 22.11.2014, sp. zn. 25 Cdo 2912/2012.

Vrchní soudy

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31.5.2012, č. j. 5 Cmo 16/2012-231.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4.5.2012, č.j. 3 Cmo 156/2012-303.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21.9.2011, č. j. 3 Cmo 246/2011-74.

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13.11.2012, č. j.. 4 Cmo 386/2012-197.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17.6.2014, sp. zn. 5 Cmo 235/2014.

7. Ostatní zdroje

Instrukce Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 3. 12. 2001 č. j. 505/2001-Org., kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy (vnitřní a kancelářský řád).

Důvodová zpráva k zákonu č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, č. 296/2017. In: Beck-online [online právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12. 03. 2018]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=oz5f6mrqge3v6mrzgzpwi6q>

„České soudnictví 2017: Výroční statistická zpráva“. Praha: Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2018 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: <https://www.justice.cz/web/msp/statisticke-udaje-z-oblasti-justice>.

Předběžná opatření ve sporném řízení

Abstrakt

Tato předkládaná diplomová práce s názvem „Předběžná opatření ve sporném řízení“ se zabývá právní úpravou předběžných opatření nařizovaných v rámci řízení vedených podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Občanský soudní řád“). Předběžná opatření představují procesní institut, jehož účelem je řešení situací, kdy je naléhavě nutné dočasně upravit poměry účastníků nebo zajistit výkon rozhodnutí. Avšak nařízení předběžného opatření není řešením konečným, neboť doba trvání předběžných opatření je vždy omezena a úspěšný návrhovač bude zpravidla iniciovat zahájení řízení ve věci samé, v jehož rámci bude věc vyřešena s konečnou platností. Pro předběžná řízení přitom platí, že jejich výsledek zásadně nemá vliv na rozhodnutí ve věci samé.

Jelikož bylo téma předběžných opatření v civilním řízení již mnohokrát zpracováno studenty různých právnických fakult, tato práce je blíže zaměřena na dva dílčí instituty předběžných opatření ve sporném řízení, kterými jsou náhrada škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením a jistota skládaná právě za účelem zajištění náhrady této škody a jiné újmy.

Diplomová práce je rozdělena na tři části. V první, obecné části, je obsažen základní rozbor platné právní úpravy předběžných opatření ve sporných řízeních, jež je zařazena zejména ve druhé hlavě druhé části Občanského soudního řádu. Druhá část je věnována jistotě, třetí část pak pojednává o náhradě škody a jiné újmy způsobené předběžným opatřením. Struktura těchto dvou částí je v základních rysech totožná, neboť nejprve je podrobněji rozebrána platná právní úprava předmětných dílčích institutů dle Občanského soudního řádu, následuje komparace s jejich právní úpravou v Rakousku a na Slovensku, a nakonec jsou obě části zakončeny zhodnocením navrhované právní úpravy věcného záměru nového Civilního řádu soudního (jenž byl zveřejněn Ministerstvem spravedlnosti v roce 2017 a v současné době je podrobován odborným diskuzím) ve vztahu k příslušným dílčím institutům.

Klíčová slova: Předběžná opatření, náhrada škody, jistota

Provisional Measures in Adversarial Civil Procedure

Abstract

This diploma thesis is concerned with Provisional Measures in Adversarial Civil Procedure, i.e. with the legal regulation of the Provisional Measures imposed in proceedings pursuant to Act No. 99/1963 Coll., The Civil Procedure Code, as amended (hereinafter the "Civil Procedure Code"). The Provisional Measures are a procedural institute designed to deal with situations where there is an urgent need to temporarily adjust the legal relationships of the participants or to ensure the enforcement of decisions. However, imposing a Provisional Measure does not constitute a definitive solution, since the duration of a Provisional Measure is always limited by time and a successful petitioner will usually initiate a procedure regarding the merits of the case, which will then resolve the case definitively. However, the outcome of a Provisional Procedure does not fundamentally affect the following meritorious judicial decision.

Since the subject of Provisional Measures in civil procedure has been processed many times by students of various law faculties, this thesis also focuses on two sub-institutes of Provisional Measures in Adversarial Procedure, which are damages and compensation for other harm caused by Provisional Measures and security deposited for the purpose of securing this damages and compensation of other harm.

The thesis is divided into three parts. The first, general part, contains a basic analysis of the valid legal regulation of Provisional Measures in adversarial procedure, which is included especially in the second title of the second part of the Civil Procedure Code. The second part deals with the security, while the third part deals with the damages and compensation of other harm caused by a Provisional Measure. The structure of these two parts is basically identical, as firstly the valid legal regulation of the respective sub-institutes according to the Civil Procedure Code is discussed. Then a comparison with legal regulation of the respective sub-institutes in Austria and Slovakia follows, and finally both parts are concluded with an evaluation of the proposed legal regulation of the objectives of the new Judicial Civil Code (which was published by the Ministry of

Justice in 2017 and is currently subject to expert discussions) regarding the respective sub-institutes.

Key words: Provisional Measures, Damages, Security